

Turun seudun alakoulujen ja urheiluseurojen välinen yhteistyö.

Näkemyksiä alueen yhteistyöstä sekä sen merkityksestä lasten ja nuorten hyvinvoinnin kannalta.

Kasvatustieteiden tiedekunta

Pro gradu -tutkielma

Antti Rinne

25.4.2026

Turku

Turun yliopiston laatujärjestelmän mukaisesti tämän julkaisun alkuperäisyys on tarkastettu

Turnitin OriginalityCheck -järjestelmällä.

Pro gradu -tutkielma

Koulutusohjelma, oppiaine: Kasvatustieteet

Tekijä: Antti Rinne

Otsikko: Turun seudun alakoulujen ja urheiluseurojen välinen yhteistyö.

Ohjaaja: Jan Löfström

Sivumäärä: 66 sivua

Päivämäärä: 25.4.2026

Tämän pro gradu -tutkielman tavoitteena oli selvittää, minkälaista koulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä Turun alueella on. Lisäksi tutkimukseen otettiin mukaan kolmantena osapuolena kaupungin liikuntatoimi, jolla on merkittävä rooli kouluja sekä urheiluseuroja yhdistävänä toimijana. Koulujen, urheiluseurojen sekä liikuntatoimen yhteistyötä tarkasteltiin useasta eri näkökulmasta. Tutkimuksessa otettiin huomioon yhteistyön nykytila, onnistumiset sekä kehittämiskohteet yhteistyössä, yhteistyön rakentuminen, yhteistyön merkityksellisyys ja yhteistyön vaikuttavuus lasten ja nuorten liikuntaharrastuneisuuden sekä hyvinvoinnin kannalta. Tutkimuksen aiheen valintaan vaikuttivat valtakunnallisten MOVE-mittausten tulokset, joiden mukaan lasten ja nuorten liikkuminen on vähentynyt huomattavasti. Heikentyneellä peruskunnolla on myös pitkälle tulevaisuuteen ulottuvia negatiivisia vaikutuksia yksilöllisesti sekä yhteiskunnallisesti.

Tutkimus on toteutettu kvalitatiivisen tutkimusperinteen sääntöjen mukaan ja tutkimuksen aineistonkeruu toteutettiin teemahaastatteluin. Kysymysrunko oli kaikille haastatteluun osallistuneille sama, mutta täydentäviä lisäkysymyksiä hyödyntäen haastattelut ohjautuivat osallistujan sanoman perusteella luonnollisesti eri suuntiin. Tutkimukseen haastateltiin yhtä koulun liikunnallistamisesta vastaavaa erityisluokanopettajaa, yhtä urheiluseuran vastuullisuus- ja koulu yhteistyöstä vastaavaa työntekijää sekä yhtä kaupungin liikuntatoimen liikuntapalvelukokonaisuuden työntekijää. Aineiston analyysi toteutettiin hyödyntäen teoriaohjaavaa sisällönanalyysiä.

Tutkimuksen tulokset osoittivat, että Turun alueen yhteistyö on vakiintunutta ja sisältää pitkän aikavälin yhteistyötä. Yhteistyön muodot ovat kuitenkin pysyneet aikaisempaan tutkimukseen viitaten suhteellisen muuttumattomina. Yhteistyön kautta on alueella kyetty saavuttamaan onnistumisia, mutta myös kehittämiskohteita löytyy. Suurimmiksi ongelmiksi koettiin resurssit, aikataulutukseen liittyvät haasteet sekä tiedonvaihto. Yhteistyön rakentuminen toimijoiden välille näyttäytyi perustuvan henkilökohtaisille sekä organisaatiotason arvoille. Yhteistyön merkitys korostui liikunnanopetuksen rikastuttamisen, kokemuksellisuuden, liikunnan ilon ja hyvinvoinnin osa-alueilla.

Avainsanat: yhteistyö, moniammatillinen yhteistyö, liikunta, hyvinvointi

Sisällysluettelo

1	Johdanto	5
2	Teoreettinen viitekehys	9
2.1	Koulujen ja urheiluseurojen yhteistyötä tarkasteleva aikaisempi tutkimus	9
2.2	Urheiluseurat yhteiskunnassa	13
2.3	Liikuntakasvatus	14
2.4	Yhteistyö ja moniammatillinen yhteistyö	18
2.5	Hyvinvointi	20
3	Tutkimusongelmat	25
4	Tutkimusmenetelmät	26
4.1	Tutkittavat	26
4.2	Aineistonkeruumenetelmät	26
4.2.1	Teemahaastattelu	27
4.3	Kerätyn aineiston analyysi	28
4.3.1	Analyysimenetelmät	28
4.3.2	Analyysiprosessin kuvaus	30
4.3.3	Litterointi ja koodaus	31
5	Tulokset	34
5.1	Millaista yhteistyötä Turun alueen alakouluilla ja urheiluseuroilla on?	34
5.2	Onnistumiset koulujen ja urheiluseurojen välisessä yhteistyössä.	37
5.3	Ongelmat koulujen ja urheiluseurojen välisessä yhteistyössä.	40
5.4	Yhteistyön kehittäminen	44
5.5	Yhteistyön rakentuminen	48
5.6	Yhteistyön merkityksellisyys	52
5.7	Yhteistyön merkitys lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä liikuntaharrastuneisuuden kannalta	56
6	Pohdinta	61
6.1	Yhteenveto	61

6.2	Tutkimuksen eettisyys	63
6.3	Tutkimuksen luotettavuus	65
6.4	Jatkotutkimus	66
	Lähteet	67
	Liitteet	73
	Liite 1. Haastattelurunko.	73
	Liite 2. Tiedote haastateltaville.	74
	Liite 3. Suostumuslomake.	75

1 Johdanto

Tämän tutkimuksen tavoitteena on toteuttaa katsaus Turun alueen alakoulujen sekä urheiluseurojen väliseen yhteistyöhön kokonaisuutena. Tutkimuksessa tarkastellaan yhteistyön muotoa, laatua ja merkitystä eri osapuolten näkökulmasta. Tutkimusaiheen valintaan vaikutti huomattavasti vuonna 2022 syksyllä julkaistut valtakunnalliset Move!-järjestelmän mittaustulokset, jotka kertovat lasten ja nuorten heikentyneestä fyysisestä toimintakyvystä. Koko maassa järjestettäviin testeihin osallistui vuonna 2022 reilut satatuhatta 5. ja 8. luokkalaista. Move! mittauksiin kuuluvat osa-alueet on jaettu liikkuvuutta, lihaskuntoa, motorisia taitoja sekä kestävyyttä mittaviin kategorioihin. Näistä kategorioista varsinkin fyysisen toimintakyvyn kategorian kokonaistulos on huolestuttava, sillä tulosten mukaan noin 40 prosentilla suomalaisten koulujen 5. ja 8. luokkalaisista fyysinen toimintakyky on tasolla, joka voi vaikeuttaa tavallista arjessa jaksamista. Alueelliset erot näyttäytyvät aineistosta myös selvästi. Kaupunkimaisten kuntien ja hyvinvointialueiden tulokset fyysisessä toimintakyvyssä ovat parempia verrattuna maaseutumaisiin kuntiin. (Move!, 2022.) Eroa selittää omalta osaltaan se, että haja-asutusalueilla urheiluseurojen järjestämää toimintaa on vähemmän ja välimatkat harrastus paikoille ovat pidempiä (Haapala ym., 2010, 7–8). Lisäksi liikunnan harrastamisen sekä fyysisen toimintakyvyn polarisaatio on kasvanut Suomessa. Ongelman ratkaisemiseksi on kyettävä kehittämään tehokkaita ja ennen kaikkea kohdennettuja keinoja, joilla edistetään liikuntaa, varsinkin heikommassa sosioekonomisessa asemassa olevien yksilöiden sekä maaseudulla asuvien kansalaisten kohdalla. (Valtion liikuntaneuvosto, 2025.)

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos on toteuttanut kattavia kouluterveyskyselyitä vuodesta 1996 alkaen, jolloin kyselyyn osallistuivat perusopetuksen vuosiluokat 8. ja 9. Myöhemmin kyselyn piiriin on otettu mukaan lukiot, ammatilliset oppilaitokset ja vuodesta 2017 alkaen myös perusopetuksen 4. ja 5. luokkalaiset. (THL, 2023.) THL:n pitkittäistutkimus tarjoaa laajan aineiston, josta kyetään poimimaan huolestuttaviakin teemoja. Vuoden 2023 kyselyn mukaan 4. ja 5. luokkalaisista oppilaista alle puolet, eli 43 % on ilmoittanut liikkuvansa liikuntasuosituksen mukaisesti vähintään tunnin päivässä. Alakoululaisten mittausten alkaessa vuonna 2017, oppilaista 45,1 % vastasi

liikkuvansa vähintään tunnin päivässä. (THL, 2023.) Kuuden vuoden aikana suositusten mukaan liikkuvien oppilaiden määrä on siis pienentynyt.

Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaiseman raportin mukaan kaikille 7–17 vuotiaille suositellaan monipuolista, reipasta ja rasittavaa liikkumista vähintään 60 minuuttia päivässä yksilölle sopivalla tavalla, ikä huomioiden. Suosituksen mukaan lasten ja nuorten tulisi liikkua joka päivä. Liikkumisen tulisi olla pääosin kestävyystyypistä. Rasittavaa kestävyysliikuntaa, jossa sydämen syke selvästi nousee, lihasvoimaa kehittävää liikuntaa sekä luustoa vahvistavaa liikuntaa tulisi suositusten mukaan harrastaa kolmesti viikossa. Liikkumisen monipuolisuus on myös tärkeää, sillä siten mahdollistetaan eri liikkumis- ja välineenkäsittelytaitojen kehittyminen. Lisäksi liikkuvuuden kehittämiseen on kiinnitettävä huomiota. (Liikkumissuositus 7–17-vuotiaille lapsille ja nuorille. (2021). Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisusarja 2021:19. s. 11–16)

Fyysisen aktiivisuuden vähäisyys lapsuudessa ja nuoruudessa tuo mukanaan usein ongelmia. Liikunnan harrastamisen tärkeys korostuu varsinkin kouluiässä, sillä fyysisen aktiivisuuden vähäisyys nuoruudessa nostaa kynnystä osallistua aikuisena fyysistä toimintakykyä ylläpitävään ja kehittävään toimintaan. (Kaunisto, 2016.) Tekijät, kuten osallistuminen järjestettyyn liikuntaan ja kilpaurheiluun, hyvä kestävyyskunto, hyvät liikuntataidot, hyvä koettu terveys sekä tyytyväisyys omaan kehoon, taitoihin ja suorituskyykyyn lisäävät yksilön liikunta-aktiivisuutta aikuisuudessa. (Haapala ym., 2010, 4–5.) Liikkumattomuus aikuisväestön keskuudessa aiheuttaa kustannuksia, jotka ovat vuositasolla mittavia. Suomessa arvioitujen kustannusten on esitetty olevan vuositasolla 3,2 – 7,5 miljardia euroa. Terveystieteiden suorat kustannukset ovat arvion mukaan 600 miljoonaa euroa ja menetettyjä tuloveroja syntyy 1,4 – 2,8 miljardin euron edestä. (Vasankari & Kolu, s.3, 2018.)

Ongelma ei suinkaan ole tullut yllätyksenä. Esimerkiksi valtion tasolla on ongelman ratkaisemiseksi vuosien varrella toteutettu lukuisia kampanjoita -ja ohjelmia liikunnan edistämiseksi. Niistä ehkä tunnetuin on, vuonna 2010 lanseerattu Liikkuva koulu -hanke, joka on laajentunut huomattavan suureksi tekijäksi suomalaisissa peruskouluissa. On kuitenkin hyvä muistaa, että liikunnalliseen elämäntapaan kasvattamisen ei ole tarpeen olla vain koulun tehtävä. Esimerkiksi liikunta- ja urheiluseuroissa on huomattavan suuri määrä liikuntakasvatuksen osaajia. Tavoitteellinen, moniammatilliseen yhteistyöhön nojautuva liikuntakasvatuksen

strategia voisi olla yksi malli, jolla nuorten heikkenevään yleiskuntoon ja liikunnan harrastamisen polarisoitumiseen saataisiin helpotusta.

Urheiluseurojen toiminnan merkitys on huomioitu tuoreessa hallitusohjelmassa (2023), jossa tunnistetaan vapaaehtoistoiminnan ja talkootyön merkitys liikunnan harrastamisen kivijalkana (Valtioneuvoston julkaisu: 58, 2023). Hallituksen tavoitteena on turvata liikunnan vapaaehtoistyö varmistamalla, ettei tarpeeton byrokratia ole este seurojen ja järjestöjen toiminnalle tai tapahtumien järjestämiselle (Valtioneuvoston julkaisu: 58, 2023). Ibsen & Levinsen (2019) tuovat esiin julkishallinnon ja vapaaehtoisjärjestöjen yhteistyön yhteiskunnallisen merkityksen. He laajentavat näkemystä tästä yhteistyöstä tuomalla julki teemoja, kuten monimuotoisuuden lisääntymisen, taloudellisen tehokkuuden, palveluiden parantumisen, ammatillisen osaamisen vaihdon sekä hyvinvointipalveluiden tavoitteellisen kehittämisen. (Ibsen & Levinsen, 2019, s.187–188.) Urheiluseurojen nähdään vahvistavan yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta, joiden kautta myös esimerkiksi maahanmuuttajien onnistunut integraatio osaksi yhteiskuntaa paranee. Aihe on tärkeä tutkittavaksi, sillä lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on heikentynyt huomattavasti viimeisten vuosien aikana. Lisäksi liikunnan hyvinvointivaikutukset ovat olleet tutkimuksen aiheena jo pitkään ja näyttö liikunnan positiivisista vaikutuksista fyysiseen, henkiseen ja sosiaaliseen hyvinvointiin on kiistaton. (Backman ym., 2023). Esimerkiksi henkisen hyvinvoinnin osa-alueista masennuksen ja säännöllisen liikunnan osalta on tutkimusten mukaan havaittu, että liikunnalla kyetään useissa tapauksissa vähentämään masennuksen oireita (Heiskanen, Huttunen & Tuulari, 2011, 208–210).

Tämän pro -gradu tutkielman rakenne on seuraava. Luvussa 2 käsitellään tutkimuksen teoreettista viitekehystä, joka koostuu koulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä tarkastelevasta aikaisemmasta tutkimuksesta, sekä tämän tutkimuksen kannalta oleellisista teoreettisista käsitteistä. Käsitteisiin kuuluvat koulun ja urheiluseurojen liikuntakasvatus, yhteistyö ja moniammatillinen yhteistyö sekä hyvinvointi. Luvussa 3 esitellään tämän tutkimuksen tutkimusongelmat. Luku 4 sisältää tutkimusmenetelmät, joihin kuuluvat alaluvut tutkittavat, aineistonkeruumenetelmät sekä kerätyn aineiston analyysi. Seuraavaksi luvussa 5 esitellään tutkimuksen tulokset ja niihin liittyvä pohdinta. Viimeisenä luku 6 käsittää tutkimuksen pohdintaosion, johon sisältyy

tutkimuksen luotettavuuden ja etiikan pohdintaa sekä esitellään mahdollisia jatkotutkimuskohteita.

2 Teoreettinen viitekehys

Tämän tutkimuksen kanssa samansuuntaista tutkimusta on tehty sekä Suomessa, että ulkomailla. Suomalainen, koulujen ja urheiluseurojen väliseen yhteistyöhön keskittyvä tutkimus on tehty lähinnä opinnäytteinä sekä pro gradu -tutkielmina ja tutkimuksen määrä on suhteellisen vähäistä. Kansainväliseltä kentältä on löydettävissä sen sijaan laajemmin tutkimusta urheiluseurojen ja eri instituutioiden, esimerkiksi koulujen välisestä yhteistyöstä.

2.1 Koulujen ja urheiluseurojen yhteistyötä tarkasteleva aikaisempi tutkimus

Tämän tutkimuksen kanssa samansuuntaista tutkimusta on tehty sekä Suomessa, että ulkomailla. Suomalainen, koulujen ja urheiluseurojen väliseen yhteistyöhön keskittyvä tutkimus on tehty lähinnä opinnäytteinä sekä pro gradu -tutkielmina ja tutkimuksen määrä on suhteellisen vähäistä. Kansainväliseltä kentältä on löydettävissä sen sijaan laajemmin tutkimusta urheiluseurojen ja eri instituutioiden, esimerkiksi koulujen välisestä yhteistyöstä.

Suomessa lajiliitot ja niiden alaiset seurat tekevät yhteistyötä koulujen kanssa. Yhteistyön määrä ja laatu kuitenkin vaihtelevat. Aktiivisimmat liitot tekevät yhteistyötä koulujen kanssa säännöllisesti, kun taas toiset toimijat harvemmin. Koulujen rehtorit pitävät yhteistyötä seurojen kanssa tärkeänä. (Keskinen & Palmroth, 2012.) Yhteistyön rakentumisen kannalta tärkeä mahdollistava tekijä on tehokas johtaminen. Kouluissa urheiluseurojen kanssa toteutettavasta yhteistyöstä vastaavien rehtoreiden ja aineenopettajien rooli on merkittävä. Lisäksi rehtoreiden ja aineenopettajien välinen vuorovaikutus sekä yhteiset ajatukset seurayhteistyön tavoitteista ja tulevaisuuden kuvasta on korostainen. (Williams & Binks, 2024, 11–12.) Menestyksekkään yhteistyön saavuttamisen suurimmiksi ongelmiksi koetaan byrokratia ja hallinnolliset ongelmat (Keskinen & Palmroth, 2012). Esitettyjen esteiden ratkaisemisen kannalta on kolmansilla osapuolilla, kuten esimerkiksi kuntien tai kaupunkien liikuntatoiminnasta vastaavilla tahoilla merkittävä rooli. Tutkimuksen mukaan liikuntaa järjestävien tahojen kenttä sekä verkostot ovat hyvin pirstaloituneita. Näiden verkostojen keskeisiä toimijoita ovat yhteisöurheilusta vastaavat hallinnolliset toimijat. Ne ovat

organisaatioita, joilla on merkittävä määrä yhteistyösuhteita ja rooli sillanrakentajina. Näiden toimijoiden keskeinen tehtävä selittyy sillä, että ne vastaavat usein taloudellisten ja materiaalistien resurssien jakamisesta omalla toiminta-alueellaan. Lisäksi yhteistyön koordinointi on yksi niiden keskeisimmistä tehtävistä. (Wolbring ym., 2022, 8.)

Mahdollisista ongelmakohdista huolimatta noin kaksi kolmasosaa seuroista Suomessa pitää yhteistyötä liikuntajärjestelmän ulkopuolisten tahojen kanssa tärkeänä. Varsinkin kunnallisten toimijoiden kanssa toteutettavaa yhteistyötä on pidetty tärkeänä. (Koski & Mäenpää, 2018, 94–95.) Urheiluseurojen ja kunnallisten toimijoiden, kuten koulujen yhteistyön rakentuminen vaatii yhteisötason toimintaa ja laajamittaista yhteistyötä. Pitkän aikavälin tavoitteiden asettaminen, yhteisön kapasiteetin vahvistaminen sekä erilaisten kumppanuusstrategioiden luominen voidaan nähdä toivottavana lähestymistapana, kun puhutaan toimivasta koulun ja urheiluseurojen yhteistyöstä. (Aime & Payne, 2009, 298.) Erilaisten kumppanuusstrategioiden luomisen haasteena voidaan pitää yksityisen sektorin toimijoiden sekä kunnallisten- tai voittoa tavoittelemattomien toimijoiden välisiä eroja. Näihin eroihin lukeutuu usein liikunnan kentällä vaikuttavien toimijoiden erilaiset tavoitteet, arvot ja tehtävät. (Wolbring ym., 2022, 8.) Koulun opettajien sekä urheiluseurojen toimihenkilöiden samansuuntaiset ajatukset yhteistyön muodosta ja laadusta ovat tärkeitä elementtejä. Esimerkiksi inklusiivisten liikuntatapahtumien järjestäminen on opettajien ammattiryhmän sisällä tärkeänä pidetty tavoite. Lisäksi opettajat arvostavat liikuntatapahtumia järjestävien tahojen valmiutta toteuttaa tapahtumia siten, että opettajilla jää aikaa muuhun koulutyöhön. (Williams & Binks, 2024, 12–13.) Kosken ja Mäenpään tutkimuksessa seurojen mukaan yhteistyön ympäristön eri tahojen kanssa katsottiin lisääntyneen (2006–2016) seurantajaksolla aikana tavoitteiden mukaisesti (Koski & Mäenpää, 2018, 94–95).

Haapiaisen (2015) tekemässä opinnäytetyössä selvitettiin, onko Lahden ja Heinolan alueella yhteistyötä urheiluseurojen ja koulujen välillä, millainen on mahdollisen yhteistyön laatu ja mitkä olivat osapuolten kokemukset yhteistyön merkityksellisyydestä. Tutkimuksen kvalitatiivinen luonne ja haastattelumenetelmän hyödyntäminen tarjosivat samansuuntaisen teoreettisen viitekehyksen oman, Turun

alueen yhteistyötä tarkastelevan tutkimuksen kanssa. Tutkimuksen tuloksista ilmenee, että yhteistyötä alueella seurojen ja koulujen välillä on olemassa. Yhteistyön laatu koostui pääasiassa liikuntakerhojen, välituntiliikunnan sekä erilaisten turnausten ja tapahtumapäivien järjestämisestä. Urheiluseurojen puolelta ei tullut vastauksissa esiin negatiivisia puolia, vaan yhteistyön koettiin hyödyttävän seuraa tekemällä omaa lajia oppilaille tutuksi ja sitä kautta saamaan mahdollisesti lisää harrastajia. (Haapiainen, 2015.) Urheiluseurojen jalkautuminen kouluihin voidaan tutkimuksen mukaan nähdä myös ongelmallisena, sillä se on helppo mieltää ainoastaan urheiluseurojen markkinoinniksi (Aime & Payne, 2009, 297). On huomioitava, että Aime & Payne (2009) tutkimus käsittelee koulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä kansainvälisessä kontekstissa. Näin ollen, on tämän tutkimuksen tulosten perustelussa syytä tulkita varauksella edellä mainittua tutkimusta.

Koulun tarjoamat liikuntatilat nähdään tutkimuksen mukaan positiivisena tekijänä ja tärkeänä osana koulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä (Haapiainen, 2015). Koulun liikuntatilojen lainaaminen nähtiin myös positiivisena yhteistyön muotona Hiitolan & Päckilän (2018) toteuttamassa tutkimuksessa. Yleisin urheiluseurojen hyödyntämä liikuntatila on liikuntasali. 1986 ja 2006 välisenä aikana kerätyn aineiston mukaan seuroista noin kaksi kolmasosaa käyttää toimintaansa kyseistä tilamuotoa. 58% seuroista maksaa kunnalle tilan käytöstä ja noin neljännes seuroista saa hyödyntää kunnan tiloja veloitusetta. (Koski & Mäenpää, 2018, 82.) Urheiluseurat kollektiivisesti arvostavat tilojen ja välineiden lainaamista. Ja esimerkiksi mahdollisuus järjestää harjoituksia koulun tiloissa, mahdollisti yhden seuran talviharjoittelun. (Hiitola & Päckilä, 2018, s. 45–47.)

Koulujen vastauksista löytyy paljon positiivissävytteisiä ajatuksia yhteistyöhön liittyen. Lasten ja nuorten liikuttamiseen on aina tullut jotain uutta ja tavallisiin liikuntatunteihin verrattuna vaihtelu on todettu positiiviseksi tekijäksi. Ongelmakohtiksi seurat ja koulut nostivat esiin aikataulutukseen liittyvät haasteet sekä resurssipulan. (Haapiainen, 2015, s. 29–30.) Lisäksi ulkomaalaisen tutkimuksen mukaan koulun liikunnallistamisohjelmia, joissa on mukana seurayhteistyötä, toteutetaan usein yhdellä mallilla. Tämä tuottaa ongelmia, kun ei oteta huomioon koulun toimintaympäristöä. Tällä tarkoitetaan esimerkiksi tilanteita, joissa koulun tarjoamat urheiluohjelmat eivät ole kytköksissä

paikallisiin tai alueellisiin verkostoihin tai seuroihin. Yleisesti ottaen organisaatioiden, kuten koulujen, urheiluseurojen ja muiden kolmansien osapuolien strategiat poikkeavat toisistaan, eikä yhteistä laajempaa tavoitetta ole asetettu luomaan pohjaa menestyksekkäälle yhteistyölle. (Aime & Payne, 2009, 297.)

Itä-Suomen yliopistossa tehty Muhlin ja Sorjosen Pro -gradu tutkielma puolestaan tarkasteli yläkoulujen rehtoreiden ja urheiluseuravalmentajien näkemyksiä aamuharjoittelun mahdollisuuksista ja haasteista. Tuloksista ilmenee, että haastateltavien näkemykset olivat linjassa toistensa kanssa. Aamuharjoittelun hyväksi puoliksi nähtiin sen positiivinen vaikutus oppilaiden vireystilaan ja sitä kautta motivaatioon opiskelua kohtaan. Lisäksi mielenkiintoisena seikkana aineistosta nousi esiin koulun ja urheiluseurojen mahdollisuus luoda toiminnassa mukana oleville oppilaille tukiverkko. Tämän tukiverkon ajateltiin mahdollistavan aikainen interventio, mikäli havaittiin heikkenevää motivaatiota ja menestystä opiskelussa. (Muhli & Sorjonen, 2021, s. 38–42.) Kasvatustehtävä mielletään usein koulun tehtäväksi, mutta tutkimuksessa esitettiin, että toimivaan dialogiin pohjautuva yhteinen kasvatustavoite on yksi koulun ja urheiluseurojen yhteistyön mahdollisuuksista (Muhli & Sorjonen, 2021, s. 38–42). Kansainvälisellä kentällä terveyden edistämisen näkökulmasta yksilökeskeisen ajattelun laajentaminen kohti laajempaa, yhteistä päämäärää luo pohjan muutokselle yhteisötasolla. Erilaisten sidosryhmien osallistaminen suunnitteluun ja toteutukseen voi auttaa kestävien rakenteiden sekä ympäristöjen luomisessa. (Aime & Payne, 2009, 297.)

Oulun seudulla urheiluseurojen ja koulujen välistä yhteistyötä tarkastellut pro -gradu tutkielma tutki miten alakoulujen kanssa tehdyllä yhteistyöllä kyettiin tukemaan urheiluseurojen omia liikuntakasvatuksellisia tavoitteita. Urheiluseurojen tärkein yksittäinen liikuntakasvatuksellinen tavoite oli kaikessa yksinkertaisuudessaan lasten liikuttaminen. Tämän lisäksi muiden kanssa ryhmässä toimiminen sekä positiivisen ilmapiirin kautta opittu elinikäinen liikunnallinen elämäntapa olivat seurojen keskeisiä liikuntakasvatuksellisia tavoitteita. (Hiitola & Päckilä, 2018, s. 48.) Urheiluseuroilta kysyttiin tavoitteiden lisäksi, kuinka heidän mielestään koulujen kanssa tehdyllä yhteistyöllä pystyttiin näitä edellä mainittuja tavoitteita saavuttamaan. Vastauksista nähdään, että laadukkaiden liikuntatilojen ja liikuntavälineistön yhteiskäyttö koettiin

mahdollistavan seurojen liikuntakasvatuksellisia tavoitteita. Suurten, voittoa tavoittelevien liikuntaorganisaatioiden resurssit sekä osaaminen voidaan nähdä voimavarana, joka olisi tärkeä saada valjastettua osaksi kaikkien lasten ja nuorten liikuttamista. Yhteistyö tulisi nähdä mahdollisuutena hankkia lisää harrastajia omiin organisaatioihin. Toisaalta myös liikunnan ja harrastamisen edistäminen laajemmassa kuvassa voisi olla yksi perusarvoista urheiluseuroissa, itse liiketoiminnan lisäksi. Yhteistyön kentän laajentuessa on syytä huomioida, että liian heterogeeninen ryhmä eri toimijoita voi aiheuttaa esteitä toimivalle yhteistyölle. (Wolbring ym., 2022, 8.) Suomessa yhteistyön kautta urheiluseurat kokevat saavansa mahdollisuuden tuoda lajiaan ja toimintaansa tunnetuksi uudelle kohderyhmälle (Hiitola & Päckilä, 2018, s. 48–49).

2.2 Urheiluseurat yhteiskunnassa

Suomalaisessa yhteiskunnassa on pitkät perinteet kansalais- ja järjestötoiminnan kentällä. Kun suomalainen hyvinvointivaltio alkoi 1950–1980-luvuilla kehittyä, kansalaistoiminnan asemaksi muodostui väestön hyvinvoinnista huolehtiminen, sillä julkishallinto huomasi mahdollisuuden hyödyntää kansalaisjärjestöjä osana hyvinvointipalvelujen järjestämistä. Liikunta- ja urheiluseurojen järjestämään toimintaan on osallistunut historian saatossa suuri määrä suomalaisia. Nykyään seura toiminnot painottuvat enimmäkseen lapsiin ja nuoriin, joista lähes 90 % osallistuu seuratoimintaan ennen täysikäisyyttä. (Huhtanen & Itkonen, 2022, 91.) Urheiluseurojen toiminnan sisällä kyetään siis saavuttamaan huomattavan suuri määrä tulevaisuuden kansalaisia. Seurojen toiminta myös muuttuu ajan myötä, ja ne eivät ole muusta yhteiskunnasta irrallisia toimijoita, vaan urheiluseurat muuttuvat muun yhteiskunnan mukana. Uusia kehityssuuntia urheiluseurojen toiminnalle ovat Kosken & Mäenpään (2018) mukaan eriytyminen, monimuotoistuminen, ammattimaistuminen ja kustannusten nousu. (Koski & Mäenpää, 2018, 102.) Yhteiskunnallisesti urheiluseurojen menestymistä voidaan pitää tärkeänä, sillä niiden toiminnalla on kauas kantoisia, usein positiivisia yhteiskunnallisia vaikutuksia. Nykyään suomalaisilla urheiluseuroilla menee pääasiassa hyvin. Niiden toiminta on useissa tapauksissa laajentunut ja monimuotoistunut. Urheiluseurojen toiminnan kasvu ja arvostuksen nousu näkyy

liikunnan yhteiskunnallisen merkityksen ja arvostuksen kasvuna. (Koski & Mäenpää, 2018, 102–103.) Liikunnan ja urheilun kentällä vallitsee oletus, jonka mukaan huippu-urheilijoiden menestyksen sekä isojen urheilutapahtumien ajatellaan lisäävän liikunnan harrastamista. Tästä ilmiöstä on kuitenkin tutkimuksen kentällä saatu ristiriitaisia tuloksia. Aiheesta on esitetty valumavaikutuksen tai esikuvavaikutuksen lisäävän harrastajien määrää, kulloinkin pinnalla olevan yksittäisen urheilijan, joukkueen tai urheilutapahtuman innoittamana. Tutkimustulokset puhuvat tämän ilmiön puolesta sekä sitä vastaan. Kuitenkin lasten ja nuorten kohdalla esikuvien vaikutus liikunnasta ja harrastamisesta innostumiseen on aikuisväestöä suurempaa. Ilmiön todentaminen on vaikeaa ja se on usein riippuvainen muistakin tekijöistä, kuten harrastuspaikkojen määrästä ja laadusta tai kohderyhmän tavoittamisesta. (Oja, 2022, 16–18.)

2.3 Liikuntakasvatus

Liikunta ja urheilu tarjoaa mahdollisuuden kehittää yksilön taitoja sekä itsetuntoa, ei ainoastaan välineenkäsittely- ja liikuntataitoja. Euroopan komission julkaiseman (2007) tiedotteen mukaan urheilulla voidaan nähdä olevan tärkeä koulutuksellinen ulottuvuus, sekä rooli sosiaalisena ja kulttuurisena toimijana (Ronkainen ym., 2021).

Urheilupsykologiaan liittyvässä diskurssissa on alettu painottaa lasten sekä nuorten kehitystä ja oppimista osallistumalla vapaa-ajan urheiluun. Huomion kiinnittäminen on siirtynyt ennen kaikkea niin sanottujen life skills -taitojen pariin. Ajatuksena on, että urheilun kautta kyetään oppimaan epäsuorasti muualla elämässä tärkeitä taitoja, kuten tavoitteiden asettamista, ajankäytön hallintaa ja yhteistyötaitoja. (Ronkainen ym., 2021.) Näiden edellä mainittujen taitojen omaksumista voidaan pitää tärkeänä, kun puhutaan lasten ja nuorten kasvamisesta osaksi yhteiskuntaa. Tavoitteiden asettaminen, ajankäytön hallinta sekä yhteistyötaidot ovat myös olennainen osa, kun pyritään saavuttamaan toimivaa ja tervettä elämää. (Lindberg, 2016.)

Suomalaisen koulun liikuntakasvatuksella on pitkät perinteet. Huoli lasten ja nuorten jaksamisesta arjessa sekä koulussa ei ole ainoastaan modernin ajan ilmiö. Jo 1850-luvulla oppikoulujen oppiaineeksi otettiin mukaan voimistelu tasapainottamaan teoriapainoitteista opiskelua. Liikunnanopetuksessa on tapahtunut myös sisällöllisiä muutoksia. Sotilaallista kuria sisältänyt lähinnä voimisteluun, hiihtoon, painiin ja

yleisurheiluun keskittynyt opetus muuttui 1920- ja 1930-luvuilla, kun oppitunneilla jalansijaa saivat entistä enemmän palloilulajit, pelit ja leikit. Liikuntakasvatukselliset ajattelumallit ovat myös muuttuneet historian aikana ja esimerkiksi peruskoulu-uudistuksen myötä tavoitteellisuus, suunnitelmallisuus sekä kasvatuksellisuus alkoivat näkyä enemmän liikunnanopetuksessa. (Lahti, 2017, 25–28.)

Liikuntakasvatuksen arvot ovat tärkeässä asemassa, kun asetetaan kasvatukselle suuntaviivoja. Kunto, terveys ja sosiaalisuus ovat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden (2014) mukaan arvoja, joita liikunnanopetuksessa tulee tavoitella. (Ilmanen, 2017, 41–43.) Näistä arvoista on liikuntapedagogiikan kentällä tuotu tärkeimpänä esiin terveys. Terveiden määritelmä liikunnanopetuksen kontekstissa tänä päivänä poikkeaa aikaisemmasta. Kun ennen terveydellä on tarkoitettu sairauksien poissaoloa tai joidenkin sairauksien poistoa, nykyään ajatellaan liikunnan olevan suuri osa ihmisen tervettä elämää. Liikunnan harrastamisella on siis suuri merkitys, kun yksilö pyrkii saavuttamaan kokonaisvaltaista hyvinvointia. (Ilmanen, 2017, 47–48.)

Suomalaisessa koulussa arvot määritellään perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa ja opettajien on opetuksessaan noudatettava POPSiin kirjattuja sisältöjä. 2008 toteutetussa tutkimuksessa tarkasteltiin liikunnanopettajien arvomaailmoja. Arvojen määritelmät vaihtelevat hieman tutkimusalojen välillä, mutta yksinkertaistettuna arvojen voidaan ajatella olevan ihmisten toimintaa ja valintoja ohjaavia, yhteisössä hyväksytyjä tavoittelemisen arvoisia asioita. (Ilmanen, 2017, 42.) Tuloksista ilmeni, että liikunnanopettajat nostivat tärkeimmiksi arvoiksi ilon, virkistyneen ja nautinnon. Lähes yhtä tärkeinä arvoin pidettiin tasa-arvoa, oikeudenmukaisuutta, sosiaalisuutta, terveyttä, kuntoa ja hyvinvointia. Pääasiassa liikunnanopettajien arvomaailma on linjassa opetussuunnitelmaan kirjattujen arvojen kanssa. Huomionarvoista on myös se, että liikunnanopettajien arvot kertovat oleellisesti siitä, miten he opetustaan järjestävät ja millä tasolla heidän oppilaansa opetussuunnitelmaan kirjattuja sisältöjä omaksuvat. (Ilmanen, 2017, 48.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa vuosiluokilla 1–2 painottuu liikunnan opetuksen, tulevaisuudelle pohjaa luova olemus. Peruskoulun alkutaipaleen aikana oppilaille pyritään tarjoamaan opetusta, joka tukee fyysistä, sosiaalista ja psyykkistä

hyvinvointia. Positiivisten liikuntakokemusten merkitys on vahvasti läsnä. Liikunnallisen elämäntavan pitkäkantoisuuden voidaan ajatella lähtevän liikkeelle nimenomaan positiivisten kokemusten pohjalta. Paikalliset olosuhteet ja niiden tarjoamat mahdollisuudet ovat myös kirjattuna ylös huomionarvoisina kohteina opetuksen toteuttamiselle. (POPS, 2014, s. 148–149.) Pääpaino opetuksen tavoitteissa on havaintomotoriikan sekä motoristen perustaitojen harjoittelussa. Lisäksi liikunnan opetuksen tavoitteena on kasvattaa oppilaita liikkumaan liikunnan avulla. Oppilaille tulee tarjota mahdollisuus päästä osallistumaan erilaisiin liikuntatilanteisiin, joiden avulla kyetään harjoittelemaan tunteiden tunnistamista sekä säätelyä, sosiaalisuutta, yrittämistä ja toisten auttamista. Näillä kaikilla nähdään olevan tärkeä rooli, kun halutaan tarjota oppilaille riittävät valmiudet terveyden edistämiseen. (POPS, 2014, s. 148–149.) Vuosiluokilla 3–6 tavoitteissa korostuvat onnistumisen kokemukset ja liikunnallisen elämäntavan tukeminen. Tavoitteissa mainitaan myös kehollisuus, fyysinen aktiivisuus ja yhdessä tekeminen. (POPS 2014, s. 273.)

Koulun liikuntakasvatuksellisesta näkökulmasta peruskoulu on mitä mainioin paikka toteuttaa tulevaisuuden liikkumiseen tähtäävää liikuntakasvatusta. Vuosiluokilla 1–9 tavoitetaan lähes jokainen ikäryhmiin kuuluva lapsi ja nuori. Tutkimusten mukaan varsinkin alakouluissa koulupäiviin sisällytetyt liikunnallistamishankkeet ovat lisänneet liikunnan määrää koulupäivien aikana (Haapala ym., 2010, 11–12). Toisaalta on kuitenkin havaittu, ettei koulupäivien lisääntynyt liikuntamäärä ole tuottanut toivottua positiivista siirtovaikutusta koskien vapaa-ajan liikuntaa. Tähän ratkaisuna ovat tutkimukset tuoneet esiin perheiden sekä kunnallisten ja kolmannen sektorin toimijoiden osallistamisen. (Haapala ym., 2010, 11–12.) Esimerkiksi koulupäivien jälkeen järjestetyillä liikuntakerhoilla voi tutkimusten mukaan olla positiivista vaikutusta muun muassa lasten fyysiseen toimintakykyyn sekä psykososiaaliseen hyvinvointiin (Haapala ym., 2010, 13). Myöhemmin tässä tutkimuksessa esitellään suomalaisissa kouluissa sekä kunnissa jo toimeenpantuja liikunnallistamishankkeita ja käydään läpi niiden toimivuutta.

Liikuntakasvatuksellisesta näkökulmasta tarkasteltuna urheiluseuroissa piilee paljon potentiaalia toteuttaa kasvatusta liikunnan avulla ja liikunnan parissa, sillä seuroissa tavoitetaan huomattavan suuri määrä tulevaisuuden kansalaisia. Vaikka lasten ja

nuorten osallistuminen seuratoimintaan vuosien myötä on kasvanut, ei se kuitenkaan takaa liikuntamäärän kasvua. Tilastojen mukaan esimerkiksi 2000-luvun lopulla noin 40% lapsista ja nuorista osallistui jossain määrin seurojen järjestämään toimintaan, ja vuonna 2016 osus oli jo 60%. Osallistumisen prosentuaalinen kasvu vaikuttaa tietysti hyvältä, mutta seuratoiminnassa mukana olo ei kuitenkaan ratkaise kokonaisliikunta-aktiivisuuden puutetta, sillä tutkimuksen mukaan noin yksi kolmasosa seuratoimintaan osallistuvista lapsista ja nuorista ei täytä viikottaista liikuntasuosittelua. (Kokko, 2017, 115–116.)

Urheiluseurojen liikuntakasvatuksellisista tavoitteista puhuttaessa, on syytä muistaa, että jokainen seura on erilainen. Urheiluseurojen historia, toimintaympäristö, kulttuuri, kilpailullisuus sekä tavoitteet vaikuttavat siihen, miten seura sisällyttää itse liikuntakasvatusta osaksi toimintaansa. Lisäksi urheiluseurojen rooliin vaikuttaa myös niiden puolivirallinen asema osana julkishallintoa. Julkisen hallinnon tarjoamat rahalliset tuet sekä esimerkiksi kunnan liikuntatilojen käyttö voivat edellyttää urheiluseuroja huomioimaan toiminnassaan tiettyjä kriteerejä, jotka usein saattavat liittyä kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseen, toisin sanoen liikuntakasvatuksen näkymiseen osana jokapäiväistä toimintaa. (Kokko, 2017, 119–120.)

Liikuntakasvatus urheiluseurojen kontekstissa on siis riippuvainen hyvin moninaisista seikoista. Whitelaw, Baxendale, Bryce, Machardy, Young, & Witney (2001) avaavat urheiluseurojen suhdetta liikuntakasvatukseen. He tuovat julki viisi erilaista tasoa, joilla liikuntakasvatusta seurojen toiminnassa voidaan heidän näkemyksensä mukaan toteuttaa. Näistä ensimmäinen on niin sanottu passiivinen malli, jossa yksilöllä itsellään on vastuu kerätä tietoa ja muuttaa mahdollisesti toimintatapojaan. Tässä suhteessa seuralla ja ympäristöllä on suhteellisen neutraali, ainoastaan tietoa ja työkaluja tarjoava rooli. (Whitelaw ym., 2001.) Aktiivisessa samoin kuin edellisessä, passiivisessa mallissa tunnistetaan ne ongelmat, joihin liikuntakasvatuksella uskotaan kyettävän vaikuttamaan. Erottavana tekijänä on, että aktiivisesti terveystasvatusta toteuttava urheiluseura käyttää voimavarana seurassa toimivia henkilöitä, joiden tarkoituksena on aktiivisesti pyrkiä vaikuttamaan seuran sisällä asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Urheiluseuran määrittämien ongelmien ratkaiseminen on aktiivisessakin mallissa vielä yksilön vastuulla. Aktiivisessa mallissa ympäristö nähdään kuitenkin

tekijänä, jota kontrolloimalla voidaan tarjota yksilölle mahdollisuus muuttaa toimintatapojaan. (Whitelaw ym., 2001.)

2.4 Yhteistyö ja moniammatillinen yhteistyö

Henneman, Lee & Cohen (1995) ovat esittäneet, että heidän mukaansa yhteistyö terminä on haasteellinen. Sitä on käytetty aikaisemmassa tutkimuksessa useassa eri merkityksessä. Tästä seuraa heidän mukaansa ongelma, kun pyritään mittaamaan esimerkiksi yhteistyön toimivuutta. (Bedwell ym., 2012.) On hyvä huomata kahden toisiaan lähellä olevan termin merkityksellinen ero. Yhteistyö ja yhteistoiminta ovat merkitykseltään lähellä toisiaan ja helposti ymmärrettävissä samaa tarkoittavina. Bedwellin (2012) mukaan termien collaboration ja cooperation eroa voidaan tarkastella tavoitteiden kautta. Tästä edespäin tutkimuksessa viitataan termiin collaboration suomen kielen termillä yhteistyö ja termiin cooperation termillä yhteistoiminta.

Yhteistyö viittaa selkeään yhteiseen tavoitteeseen, kun taas yhteistoiminta ei välttämättä pidä sisällään tavoitetta. Kummatkin sisällyttävät kuitenkin ajatuksen yhdessä tekemisestä. Yhteistoiminta on kahden tai useamman osapuolen välistä yhteistä toimintaa, jossa kukin toimija on asettanut itselleen sopivat tavoitteet. (Bedwell ym., 2012.) Yhteistoimintaa on tutkimuskirjallisuudessa myös luonnehdittu työnjakona. Työnjaon jälkeen osapuolet hoitavat omat vastuualueensa yhteisestä tehtävästä (Aira, 2012, 18). Yhteistyö taas on prosessi, jossa osapuolet vaikuttavat aktiivisesti toistensa kanssa ja sille on ominaista sen kehittyvä luonne. Koska yhteistyölle on ominaista prosessinomaisuus ja osapuolten vaikuttaminen toistensa kanssa, tämä tarkoittaa, että yhteistyö ei voi olla yksipuoleista. Yhteistyön pääydin on toimijoiden yhteinen tarkoitus, maali tai tavoite ja ilman tätä yhteistä tavoitetta, ei osapuolilla ole mitään perusteltua syytä toteuttaa yhteistyötä. (Bedwell ym., 2012.) Yhteistyön rakentumisen ja motivaation pohjalla voi olla yksilöiden moraaliset arvot. Yksilön kokemus tehdä jotain, minkä uskoo olevan oikein, voi toimia pohjana yhteistyölle. (Tyler, 2011, 36.) Hennemanin, Leen & Cohenin (1995) esittämä ajatus yhteistyö -termin ongelmista voidaan katsoa liittyvän osittain aiheen tutkimusperinteeseen. Aihetta on tutkittu paljon eri tieteenaloilla ja tutkimuksissa on usein keskitytty yhteistyörakenteiden tutkimiseen. Ongelma liittyy juuri näiden yhteistyörakenteiden monimuotoisuuteen.

Yhteistyörakenteet mahdollistavat yhteistyön, mutta eivät takaa sen syntymistä. Erilaisia, esitettyjä yhteistyörakenteita ovat esimerkiksi resurssit, osapuolten sitoutuminen, luottamus osapuolten välillä, yksilöiden taidot ja kompetenssi sekä roolien selkeys. (Aira, 2012, 16.) Sosiaalipsykologian kentällä tiedostetaan ihmisten luontainen motivaatio työskennellä osana jotain organisaatiota. Tämän motivaation syntyminen vaatii omasta tehtävästä nauttimista, kun henkilö luontaisesti pitää työnkuvastaan, se tuottaa sisäsyntyistä motivaatiota toteuttaa yhteistyötä osana ryhmää. Lisäksi motivaatio voi kohdistua yhteistyötä toteuttavaan ryhmään. Yksilön ryhmänarvostus sekä sitoutuminen työtehtäviä kohtaan on yhteistyön näkökulmasta arvokasta. Sitoutuminen johtaa motivaatioon, kun yksilöt haluavat ryhmän olevan menestyvä. (Tyler, 2011, 32.) Lukuisat eri tieteenalojen tutkimukset ovat tarkastelleet yhteistyötä monista eri näkökulmista, ja tämän takia yhteistyön käsite on pirstaloitunut laajaksi. Tämän tutkimuksen kohteena on kolmen eri osapuolen näkemykset heidän keskinäisestä yhteistyöstänsä. Tutkittavien roolit sekä alat ovat toisistaan poikkeavia, siksi seuraavaksi avaan moniammatillisen yhteistyön teoreettista määritelmää.

Moniammatillisen yhteistyön käsite on tutkimusten mukaan epämääräinen, sillä sitä on käytetty kuvaamaan useita erilaisia, toisistaan poikkeavia yhteistyötapoja (Isoherranen, 2006). Myös Kontio (2010) esittää, että moniammatillisen yhteistyön käsite on laaja ja esimerkiksi sen englanninkieliset vastineet tarjoavat ikkunan tarkastella ilmiötä aiheen tiimoilta tarkemmin (Kontio, 2010). Isoherrasen mukaan yhteistyö käsitteenä voidaan tulkita siten, että joukolla ihmisiä on joko yhteinen tavoite saavutettavanaan, ongelma ratkaistavanaan tai päätös tehtävänä. Yhteistyöhön liittyy myös keskusteleva luonne, jonka avulla etsitään uusia näkökulmia. (Isoherranen, 2006.) Moniammatillisuus tuo Isoherrasen mukaan yhteistyöhön mukaan uusia tiedon ja osaamisen näkökulmia. Sanalla moniammatillisuus voidaan esimerkiksi viitata henkilöön, joka toimii usealla eri toimialalla asiantuntijatehtävässä samanaikaisesti. Toisaalta moniammatillisuudella ehkä useammin tarkoitetaan ryhmää henkilöitä, jotka tulevat eri aloilta ja toteuttavat työtä yhdessä. Tähän yhteiseen tekemiseen linkittyy vahvasti vallan, tiedon ja osaamisen jakaminen moniammatillisen työryhmän jäsenten välillä. (Kontio, 2010, 8.) Yhdistämällä työntekijä resursseja monilta eri tieteenaloilta tekemään työtä yhteisen tavoitteen eteen yhteistyössä on siis tuloksena moniammatillista yhteistyötä.

Moniammatillisesta yhteistyöstä syntyvän panostuksen hyötyjä ovat laajentunut osaaminen ja uusien näkökulmien avautuminen. (Kontio, 2010, 8.) Toisaalta on huomioitava myös moniammatillisen yhteistyön toteuttamisen haasteet. Kun eri organisaatioiden jäsenet työskentelevät yhteisen päämäärän eteen, on kaikilla oltava selvä kuva yhteisistä tavoitteista. Koska yhteistyötä toteutettaessa osallistujat toimivat usein erillään toisistaan ovat toimiva vuorovaikutus sekä omien työtehtävien, roolien ja vastuiden tuntemus äärimmäisen tärkeitä yhteistyön onnistumisen kannalta. (Kontio, 2010, 9.) Isoherranen tuo esiin moniammatillista yhteistyötä käsittelevässä kirjassaan termin synergia. Hänen mukaansa tätä synergiaa syntyy, kun ryhmän yhteinen panostus tuo paremman tuloksen, kuin ryhmän yksittäisten jäsenten suoritukset yhteensä. (Isoherranen, 2006.)

Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteista (2014) löytyy kirjattuna tavoitteita, joiden mukaan toivotaan koulujen toteuttavan moniammatillista yhteistyötä eri toimijoiden kanssa. Tavoitteissa korostetaan esimerkiksi perusopetuksen nivelvaiheen huomioimista yhteistyön näkökulmasta ja tämän siirtymän tulee olla mahdollisimman luonnollinen. Yhteistyön katsotaan mahdollistavan pedagogisen osaamisen jakamista eri osapuolten välillä. (POPS, 2014, s. 35–36). Lisäksi perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa korostetaan koulun yhteistyötä kerho- sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan kanssa, sillä se edistää oppilaiden hyvinvointia. Oppimisympäristöjen monipuolisuuden kannalta pidetään tavoitteellisena toteuttaa yhteistyötä esimerkiksi nuoriso-, liikunta- ja kulttuuritoimen, erilaisten järjestöjen, yritysten ja muiden lähiympäristön toimijoiden kanssa. (POPS, 2014, s. 35–36.)

2.5 Hyvinvointi

Erik Allardt on tuottanut hyvinvoinnin tutkimukseen soveltuvaa teoriaa, joka on relevanttia myös tälle tutkimukselle. Allardt tekee erottelun hyvinvoinnin sekä onnellisuuden välille. Hyvinvointi on käsite, jota voidaan tutkia objektiivisesti ja se sisältää ajatuksen tarpeentyydytyksestä. Onnellisuus taas liittyy yksilön omiin arvioihin ja tuntemuksiin, joten se on käsitteenä subjektiivisempi. (Allardt, 1976, 16–21.)

Taulukko 1 Allardtin hyvinvointinäkemys (Allardt, 1976)

Hyvinvointiarvot	Hyvinvointi	Onnellisuus
Elintaso	Aineellisiin ja persoonattomiin resursseihin perustuva tarpeentyydytys. Elintaso, having	Subjektiiiviset tunteet ja kokemukset materiaalisista ja ulkoisista elinehdoista. Tyytymättömyysasenteet
Elämänlaatu	Ihmisten välisiin, ihmisen ja yhteiskunnan sekä ihmisen ja luonnon suhteisiin perustuva tarpeentyydytys. Yhteisyyssuhteet, loving Itsensä toteuttaminen, being	Subjektiiiviset tunteet ja kokemukset suhteesta ihmisiin, luontoon ja yhteiskuntaan. Viihtyvyyssasenteet

Allardtin mukaan hyvinvointi perustuu tarpeiden tyydytykselle ja nämä tarpeet sekä hyvinvointi määräytyvät yhteiskunnallisesti. Hyvinvoinnin Allardt määrittelee tilana, jossa ihmiselle keskeiset tarpeet tulevat tyydytetyksi. Koska hyvinvointi määrittyy myös yhteiskunnallisesti, tavoiteltaviin tarpeisiin vaikuttavat yhteiskunnan luomat arvot. (Allardt, 1976, 21–23.) Taulukko 1. havainnollistaa Allardtin näkemystä helpommin käsitettävässä muodossa. Hyvinvointiarvojen alla Allardt erottelee elintason ja elämänlaadun. Elintaso muodostuu aineellisista ja persoonattomista resursseista ja ilmentää tarpeita, joiden tyydytys määrittyy näiden resurssien kautta. Toinen hyvinvointiarvo eli elämänlaatu kohdistuu sosiaalisiin suhteisiin ja itsensä toteuttamiseen. Allardt jakaa hyvinvointi arvot kolmeen luokkaan, jotka ovat elintaso (having), yhteisyyssuhteet (loving) ja itsensä toteuttaminen (being). Elintaso (having) määrittävät tekijät ovat aineelliset ja persoonattomat resurssit. Elintason perusta muodostuu fysiologisista tarpeista, mutta Allardtin mukaan hyvinvointitutkimuksessa on tärkeämpää lähteä liikkeelle resursseista, joita tarvitaan näiden tarpeiden tyydyttämiseksi. Nämä resurssit vaihtelevat yhteiskunnan olosuhteiden mukaan. Elintaso on hyvinvoinnin pohja, ja tietty aineellisten resurssien määrä on välttämätön hyvinvoinnin saavuttamiseksi.

Yhteisyyssuhteet (loving) liittyvät Allardtin mukaan ihmisen perustarpeisiin solidaarisuudesta ja toveruudesta, sekä ihmisen tarpeeseen olla osana ryhmää tai sosiaalista verkostoa. Yhteisyyssuhde tarpeen tyydyttämättä jättäminen voi aiheuttaa yksilölle psyykkistä tai sosiaalista kärsimystä. Yhteisyyssuhde voidaan nähdä myös voimavarana, resurssina, joka mahdollistaa toimintaa yksilöiden kesken. Lisäksi yhteisyyssuhteet sisältävät selkeän kulttuurisen ja kielellisen ulottuvuuden.

Kolmas hyvinvointiarvo itsensä toteuttaminen (being), tarkoittaa Allardtin mukaan sitä, että yksilö on korvaamaton. Yksilöä pidetään persoonana ja hänelle tarjotaan hänen ansaitsemaansa arvontoa. Itsensä toteuttaminen mahdollistaa yksilölle hänelle mieluisia harrastuksia, vapaa-ajan toimintaa ja yhteiskunnallista osallistumista. Itsensä toteuttamisen vastakohtana on vieraantuminen. Vieraantuminen on tilanne, jossa sosiaalisia suhteita arvioidaan vain hyötyjen kannalta. Onnellisuus sarakkeeseen Allardt sijoittaa tyytymättömyys- ja viihtyvyysasenteet. Nämä poikkeavat objektiivisesti mitattavista hyvinvointiarvoista, sillä ne ovat yksilön subjektiivisia arvioita hänen omasta elämästään. (Allardt, 1976, 39–49.)

Taulukko 2 Martelan (2022) päivitetty versio tarveulottuvuuksista, jossa on tunnistettu neljä tarvetyyppiä: having, loving, doing, ja being.

	<i>Objektiiviset hyvinvoinnin resurssit</i>	<i>Subjektiivinen hyvinvointi</i>
Having (Ihminen materiaalisena olentona)	Objektiiviset elintasoja kuvaavat mittarit	Subjektiiviset elintasoja koskevat arviot
Loving (Ihminen sosiaalisena olentona)	Objektiiviset ihmisten välisiä suhteita kuvaavat mittarit	Subjektiiviset ihmissuhteiden laatua koskevat arviot
Doing (Ihminen aktiivisena olentona)	Objektiiviset ihmisen vapausasteita ja toimintamahdollisuuksia kuvaavat mittarit.	Subjektiiviset kokemukset itsensä toteuttamisesta
Being (Ihminen kokevana olentona)	Objektiiviset terveyttä ja toimintakykyä kuvaavat mittarit	Subjektiiviset kokemukset ja arviot elämän hyvydestä

Erik Allardt (1976) on kirjoittanut, että hänen teoriansa tulee tulkita uudestaan ajan kuluessa, sillä yhteiskuntatason muutokset vaikuttavat arvoihin, joita yhteiskunta pitää tärkeänä hyvinvoinnin kentällä. (Laihiala ym., 2022, 27.) Suomessa filosofi Frank

Martela (2022) on pohtinut ja osaltaan tehnyt päivityksiä Allardtin hyvinvointiteoriaan ja sen ulottuvuuksiin (Taulukko 2).

Taulukko 3 Martelan (2022) tarveulottuvuuksia ilmentävät indikaattorit.

	<i>Objektiiviset indikaattorit</i>	<i>Subjekttiiviset indikaattorit</i>
Having	Käytettävissä olevat tulot Ruoka ja puhdas vesi Köyhyysaste Työllisyysaste Asumisolosuhteet	Kokemus toimeentulosta Tyytyväisyys materiaaliin olosuhteisiin Turvallisuuden tunne
Loving	Ystävien lukumäärä Kontaktit paikallisyhteisössä Perhesuhteet	Yhteenkuuluvuuden kokemus Syrjinnän kokemus Yksinäisyyden kokemus Luottamus kanssaihmiisiin
Doing	Vapaa-ajan mahdollisuudet Poliittiset vapaudet Työolosuhteet Koulutusaste	Autonomian kokemus Kykenevyyden kokemus Osallisuuden kokemus Tulevaisuususkko
Being	Terveys Eliniänodote Fyysinen ja henkinen toimintakyky	Tyytyväisyys elämään Positiiviset tunteet Negatiiviset tunteet Elämän merkityksellisyys

Martela viittaa Tuula Helnen ja Tuuli Hirvilammen (2014 & 2021) ehdotukseen Allardtin being-ulottuvuuden jakamisesta. He esittävät doing-ulottuvuuden lisäämisen, sillä Allardtin being-ulottuvuus on kolmikön jäsentymättömin. Se määrittyy toisaalta ihmisen suhteesta yhteiskuntaan, toisaalta se sisältää itsensä toteuttamisen ja henkilökohtaisen kasvun piirteitä. Doing-ulottuvuuden nostaminen omaksi tarpeeksi heijastaa näkemystä ihmisestä aktiivisena toimijana. Toimijuutta pidetään ihmisyyttä määrittävänä piirteenä. Tunne siitä, että pystymme yksilöinä ohjaamaan ja hallitsemaan omaa elämäämme, tekemään itse valitsemiamme asioita ja tavoittelemaan arvokkaaksi kokemiamme päämääriä on osa ihmisyyttä. Being eli oleminen, jäsenyy parhaiten ihmisolemista yleisimmällä tasolla kuvaavaksi termiksi. Ihminen on sekä tunteva että ajatteleva olento. Näin jäsennehtynä being-ulottuvuus sisältää yleisimmät tunteemme- ja arviomme elämämme hyvydestä, onnistumisesta ja onnellisuudesta. (Martela, 2022,

s. 569–570.) Martelan hahmotelma having-loving-doing-being indikaattoreista esitellään taulukossa 3.

Tässä tutkimuksessa hyödynnetään Allardtin hyvinvointiteoriaa soveltuvin osin. Tutkimusaineiston teemoittelun perustana käytetään objektiivisia hyvinvointiarvoja elintaso ja elämänlaatu, sekä niihin sisältyviä hyvinvointia kuvaavia tarpeita elintaso (having), yhteisyysuhteet (loving) ja itsensä toteuttaminen (being). Tämän tutkimuksen viitekehysten puitteissa pidetään mielessä Martelan (2022) julkaisema, Allardtia (1976) mukaileva objektiivisuuden sekä subjektiivisuuden vuoropuhelu, jonka takia kokonaisvaltainen hyvinvoinnin tutkimus vaatii sekä objektiivista että subjektiivisia mittareita, koska yksittäin kumpikin antaa kapean kuvan tutkimuksen kohteesta. Liiallinen objektiivisten mittareiden käyttö voi Allardtin mukaan johtaa dogmaattisiin virhepäätelmiin, mikäli tutkija pyrkii määrittelemään hyvinvoinnin ihmisten puolesta. (Martela, 2022, s. 566.) Tässä tutkimuksessa ei haastateltu lapsia ja nuoria, joiden hyvinvointia aineiston pohjalta pohditaan suhteessa koulujen ja urheiluseurojen väliseen yhteistyöhön. Tästä syystä subjektiivista näkemystä ei saada selville kohderyhmältä, eli liikuntaa harrastavilta lapsilta. Tämä tutkimus pyrkii kuitenkin aikaisemmalla tutkimuksella perustelemaan valikoituja objektiivisia mittareita. Toisaalta haastateltavien ammattitaitoon ja kokemukseen pohjautuen saadaan tuotua mukaan subjektiivista näkemystä hyvinvointia tarkastelevan tutkimuskysymyksen tutkimiseen.

3 Tutkimusongelmat

Tämän tutkimuksen tarkoituksen on selvittää minkälaista yhteistyötä Turun seudun alakouluilla sekä urheiluseuroilla on ja miten yhteistyö eri organisaatioissa koetaan. Lisäksi tutkimuksessa on mukana hyvinvoinnin näkökulma, jota tarkastellaan koulun, urheiluseurojen ja kaupungin liikuntatoimen haastateltavien vastauksien perusteella. Tämän tutkimuksen alueena toimii Turku ja sen lähiseutu, eikä tutkimuksen tuloksia ole tarkoitus yleistää laajemmalle mittakaavalle. Toisaalta tutkimus voi antaa selvennystä pienen alueen yhteistyöstä, johon mahdollisesti uusia tutkimuksia voidaan tulevaisuudessa verrata.

Tutkimusongelmat:

1. Millaista yhteistyötä Turun alueen alakouluilla ja urheiluseuroilla on?

1.1. Mitkä nähdään olevan suurimmat onnistumiset sekä ongelmat koulujen ja urheiluseurojen yhteistyössä?

1.2. Miten yhteistyötä tulisi eri toimijoiden mukaan kehittää?

1.3. Millaiset tekijät edesauttavat yhteistyön rakentumista?

2. Mitä merkitystä alakoulujen ja urheiluseurojen välisellä yhteistyöllä nähdään olevan lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä liikuntaharrastuneisuuden kannalta?

4 Tutkimusmenetelmät

4.1 Tutkittavat

Tutkimuksen haastatteluvaiheeseen pyrittiin saamaan mukaan edustajia alakouluista ja urheiluseuroista. Lisäksi kaupungin liikuntatoimen edustajistoa lähestyttiin kyselyllä. Kyseiset tahot valikoituivat tutkimuksen kohderyhmäksi, koska näiden organisaatioiden toiminta on avainasemassa, lasten ja nuorten liikuntaharrastusten järjestämisessä. Urheiluseuran edustaja valikoitui seuran verkkosivuilta löytyvien julkisten esittelyjen perusteella. Kriteerinä oli löytää henkilö, joka vastaa urheiluseuran yhteistyön järjestämisestä. Samoin kaupungin liikuntatoimen verkkosivuilta löytyi tutkimuksen viitekehukseen ja haastatteluun sopiva henkilö, jonka työnkuvana oli toimia koulujen ja urheiluseurojen yhteistyön mahdollistajina. Alustavasti tutkimuspyynnöt lähetettiin turkulaisten alakoulujen rehtoreille, mutta huonon vastausprosentin takia aluetta laajennettiin käsittämään myös Turun lähikuntia, kuten Lieto, Kaarina ja Masku. Itse pyynnöt lähetettiin kaikille sähköpostitse. Tutkimukseen haluttiin aluksi saada osallistujia vähintään viisi kappaletta, joista sekä alakoulujen, että urheiluseurojen edustajia olisi kumpaakin kaksi kappaletta ja kaupungin liikuntatoimen edustajia yksi. Loppujen lopuksi haastateltavaksi saatiin jokaiselta taholta yksi henkilö. Koska laadullisessa tutkimuksessa pyritään ensisijaisesti selittämään jotakin ilmiötä tai tapahtumaa, ei haastateltavien lukumäärä ole yksioikoisesti ohjattavissa. Tärkeää on valikoida haastateltavaksi henkilöitä, joilla on tutkittavasta ilmiöstä mahdollisimman kattava kuva, paljon kokemusta sekä sanottavaa. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 98.)

4.2 Aineistonkeruumenetelmät

Aineistonkeruu on mahdollista toteuttaa erilaisin haastattelu metodein, esimerkiksi lomake-, teema- tai syvähaastattelulla. Näiden menetelmien välillä on eroavaisuuksia ja niiden toimivuutta suhteessa tutkimusongelmiin on pohdittava ennen haastattelujen aloittamista.

4.2.1 Teemahaastattelu

Teemahaastattelun etuna muihin menetelmiin verrattuna on joustavuus.

Teemahaastattelussa haastattelu etenee tiettyjen keskeisten teemojen ehdoilla, eikä yksityiskohtaisten kysymysten kautta. Teemahaastatteluun mahtuu itse haastateltavan näkökulmia tutkittavista teemoista. Teemahaastattelu ottaa huomioon sen, että ihmisten tulkinnat asioista ovat toisistaan poikkeavia. Lisäksi yksilöiden asioille antamat merkitykset ovat keskeisiä, samoin kuin se, että ne syntyvät vuorovaikutuksessa. Teemahaastattelu on lähempänä strukturoimatonta kuin strukturoitua haastattelua. Teemahaastattelua kutsutaan puolistrukturoiduksi haastattelumenetelmäksi, sillä kaikille haastateltaville haastattelun teema-alueet ovat samat. Teemahaastattelusta puuttuu lomakehaastattelulle ominainen kysymysten tiukasti yhtenäinen muoto ja tiukasti sama esitysjärjestys. Toisaalta puolistrukturoitu haastattelu ei ole yhtä vapaamuotoinen kuin syvähaastattelu. (Hirsjärvi & Hurme, 2001.) Esimerkiksi lomakehaastattelulla ei tässä tutkimuksessa välttämättä kyetä saamaan tarpeeksi spesifiä tietoa eri tahojen ja yksilöiden näkemyksistä. Myös syvähaastatteluvaihtoehto jätettiin pois, sillä kyseisen haastattelumenetelmän edut ovat puhtaasti ilmiöitä tarkastelevassa tutkimuksessa. Tämän tutkimuksen haastattelumenetelmäksi valikoitui teemahaastattelu.

Tämän tutkimuksen haastatteluissa oli tarkoituksena esittää kaikille haastateltaville samat kysymykset samassa muodossa, mutta teemahaastattelussa on mahdollista joustavasti tehdä tarkentavia jatkokysymyksiä. Näiden tarkentavien kysymysten sallitaan olla avoimempia, keskustelun omaisia ja toisistaan poikkeavia. Haastattelijan vastuulle jää rakentaa jatkokysymykset eri haastattelutahojen intressien kautta, jotta saadaan tuotua esiin eri näkökulmia tutkittavasta aiheesta. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 74–76.)

4.3 Kerätyn aineiston analyysi

Puolistrukturoidun haastattelun kautta kerätty suullinen aineisto litteroidaan, ryhmitellään ja analysoidaan. Teemahaastattelun avulla kerätylle aineistolle toteutetaan laadullinen analyysi. Pertti Alasuutarin mukaan laadullinen analyysi voidaan jakaa kahteen osaan, joista ensimmäisessä toteutetaan havaintojen pelkistäminen kerätyn aineiston pohjalta. Toinen vaihe sisältää tulosten tulkinnan, käyttäen hyväksi ensimmäisessä vaiheessa saatuja pelkistettyjä havaintoja. (Alasuutari, 2011, s. 40–48.) Analyysivaiheeseen on olemassa erilaisia menetelmiä, joiden sopivuus vaihtelee tutkimuksen luonteen ja tutkimusongelmien mukaan. Kvalitatiivista tutkimusta käsittelevässä kirjallisuudessa yleisimpiin analyysimenetelmiin lukeutuvat aineistolähtöinen analyysi, teorialähtöinen analyysi sekä teoriaohjaava analyysi. Näiden analyysimenetelmien sopivuutta on pohdittava tämän tutkimuksen viitekehyksen kautta. Hyödynsin tutkimuksessa Teschin (1990) esittelemää kvalitatiivisen tutkimuksen kaavioita (Miles & Huberman, 1994, 7). Kaavio esittelee kvalitatiivisen tutkimusperinteen tutkimustyyppit. Tämän tutkimuksen tutkimuskysymysten pohjalta sisällönanalyysi valikoitui metodiksi, sillä tutkimuksessa ollaan kiinnostuneita haastateltavien vastauksista kommunikoinnin sekä kielen sisällön osa-alueilla.

4.3.1 Analyysimenetelmät

Sisällönanalyysiä toteutettaessa on tarpeenmukaista tunnistaa laadullisen analyysin haasteet. Usein kerättyä aineistoa läpikäydessä, tulee vastaan uusia mielenkiintoisia näkökulmia. Tästä syystä on aihealue rajattava tarkasti ennen analyysin tekemistä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 104). Tässä tutkimuksessa tutkimuskysymyksistä ilmenee aineistosta etsittävät teemat, jotka olivat: yhteistyömuodot, onnistumiset yhteistyössä, ongelmat yhteistyössä, yhteistyön kehittäminen, yhteistyön merkitys, yhteistyö ja hyvinvointi sekä yhteistyö ja liikuntaharrastuneisuus.

Aineistolähtöisen analyysin hyödyntäminen tässä tutkimuksessa on haasteellista, sillä kyseisessä menetelmässä tutkijan asettamat tutkimuskysymykset, metodologia ja käsitteet ovat itsessään latautuneita, tutkijan ennako-olettamuksia sisältäviä

asetelmia. Aineistolähtöisen analyysin vaatimat niin sanotut puhtaat havainnot voivat näin ollen jäädä saavuttamatta. Myös teorialähtöisen analyysin soveltuvuus on kyseenalainen. Teorialähtöiseen analyysiin liittyy analyysin pohjautuminen suoraan tiettyyn teoriaan tai malliin, jolloin tutkijan omalle tulkinnan panokselle jää niukemmin sijaa. Teorialähtöisen analyysin voidaan ajatella olevan aikaisemman teorian testaamista uudessa kontekstissa (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 95–100), joka ei tässä tutkimuksessa ole tarpeen.

Teoriaohjaava analyysi sijoittuu ikään kuin aineisto- ja teorialähtöisen analyysin välimaastoon. Tässä analyysimuodossa teoria otetaan mukaan aineiston analyysin tueksi. Aikaisempi tutkittu tieto voidaan nähdä analyysia tukevana ja esimerkiksi haastatteluaineistosta saadut vastaukset voidaan ryhmitellä teoriaan pohjautuen. Aikaisempi tieto vaikuttaa myös itse aineistoanalyysiin, mutta tarkoituksena ei ole testata aikaisempaa, vaan saada esille jotain uutta.

Tämän tutkimuksen viitekehyksessä on hyödynnetty tutkimuksen tavoitteen ja tutkimuskysymysten pohjalta valikoitua teoriaa sekä käsitteitä. Näin ollen teoriasidonnainen aineistonanalyysi on perusteltu valinta tutkimuksen analyysivaiheeseen, sillä se tarjoaa tutkijalle mahdollisuuden hyödyntää teoriaa sekä omia tulkintojaan ja yhdistellä niitä perustellusti keskenään (Aaltola & Valli, 2010, s.182).

Teoriaohjaavassa analyysissä on huomionarvoista tunnistaa sen induktiivinen, eli yksittäisistä havainnoista yleistykseen pyrkivä luonne ja teorian vaikutus analyysiin. Mitä aikaisemmassa vaiheessa päättelyä teoria otetaan mukaan, sitä lähempänä deduktiivista, yleisestä yksittäiseen, päättelyä ollaan. Toisaalta, jos teorian ottaminen mukaan päättelyyn tuodaan esiin myöhäisemmässä vaiheessa, on päättely lähempänä induktiivista. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 95–100.) Teoriasidonnaisen aineistonanalyysin perustuu aikaisempaan viitekehukseen, kuten käsitejärjestelmään (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 113), joka tässä tutkimuksessa sisältää aikaisemman samansuuntaisen tutkimuksen sekä käsitteet yhteistyö, liikuntakasvatus ja hyvinvointi. Tutkimuksessa ei lähdetä testaamaan aikaisempaa teoriaa, joten sisällönanalyysin kentällä ei olla deduktiivisella alueella. Toisaalta tutkimuksessa ei toimita myöskään sisällönanalyysin puhtaasti induktiivisella alueella. Tutkimuksessa sisällönanalyysi

voidaan sijoittaa kolmanteen, abduktiiviseen alueeseen. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 107.) Tässä tutkimuksessa halutaan saada mahdollisimman kattava kuva eri osapuolten ajatuksista suhteessa tutkimusongelmiin. Näin ollen Jari Eskolan esittämästä analyysimenetelmien kolmijaosta tämän tutkimuksen analyysivaiheeseen valikoitui teoriasidonnainen lähestymistapa. Siinä ajatuksena on, että teoriasidonnaista analyysia tehdessä on analyysissa mukana teoreettisia kytkentöjä, mutta analyysi itsessään ei pohjautu puhtaasti teoriaan, vaan siinä on tilaa tutkijan omalle ajatukselle ja taidolle etsiä sekä yhdistellä havaintoja ja teemoja keskenään. (Aaltola & Valli, 2010, s.182.) Teoriasidonnaisen lähestymistavan valinta mahdollistaa myös aineiston kvantifioinnin (Elo ym., 2022, s. 218). Tutkimuksen tavoitteen mukaisesti, tätä ei lähdetty toteuttamaan, sillä tutkimuksessa ollaan lukumäärien sijasta kiinnostuneita enemmän siitä, mitä haastateltavat aineiston pohjalta kertovat ja miten he asian ilmaisevat (Cohen, Manion & Morrison, 2007, s. 101). Toisaalta aineiston kvantifiointi vaatii lisäksi riittävän suuren aineiston (Elo ym., 2022, s. 218), eikä arvion mukaan saatavilla olevan aineiston laajuus riitä tukemaan kvantifioinnin hyödyntämistä.

4.3.2 Analyysiprosessin kuvaus

Analyysiprosessin taustalla on hyödynnetty Elon, Kajulan, Tohmolan & Kääriäisen esittämää sisällönanalyysin etenemisen vaihe -kaaviota (Elo ym., 2022, s. 219), jossa analyysin vaiheet ovat valmisteluvaihe, analyysivaihe ja tulosten raportoiminen. Analyysirunko voi tutkimuksessa olla strukturoitu tai strukturoimaton. Strukturoimaton analyysirunko on luonteeltaan induktiivinen ja noudattaa aineistolähtöisen sisällönanalyysin periaatteita. Strukturoitu analyysirunko mahdollistaa sen, että aineistosta voidaan lähteä poimimaan vain niitä asioita, jotka tähän runkoon sopivat. Strukturoidun analyysirungon valmistelussa voidaan käyttää aikaisemman teorian ja käsitteiden kautta valittuja asioita, tutkimuskysymyksille oleellisia teemoja. Tämä mahdollistaa uuden tiedon luomista uudessa kontekstissa. (Tuomi & Sarajärvi, 2009, s. 113.) Tässä tutkimuksessa analyysirungot muodostettiin juuri strukturoidulla otteella. Aikaisempi teoria sekä käsitteiden määrittelyt, yhdessä tutkimuksen tarkoituksen sekä tutkimusongelmien kanssa muodostivat aineiston purkamiseen käytettävät rungot. Tässä vaiheessa on syytä muokata tutkimusongelmia, mikäli havaitaan, että aineiston

avulla on haastavaa vastata niihin. Laadullinen tutkimus tarjoaa mahdollisuuden näin tehdä (Elo ym., 2022, s. 219). Tässä tutkimusongelmia tiivistettiin, sillä havaittiin tarvetta niiden muokkaamiselle. Tutkimuksen teemat tai ilmiön ulottuvuudet ovat tutkimuksessa: koulun ja urheiluseuran yhteistyön muodot, koulun ja urheiluseuran välisen yhteistyön ongelmat sekä onnistumiset, koulun ja urheiluseuran välisen yhteistyön kehittäminen, koulun ja urheiluseuran yhteistyön merkityksellisyys ja koulun sekä urheiluseuran yhteistyön merkitys hyvinvoinnin sekä liikuntaharrastuneisuuden näkökulmasta. Aineistoon perehtymisen jälkeen tutkimuksessa seurasi analyysivaihe, johon kuuluivat samankaltaisten ilmausten luokittelu sekä ylätasen käsitteiden muodostaminen. Samankaltaiset ilmaukset luokiteltiin teoriapohjaan nojaten. Esimerkiksi yhteistyön kehittämiseen liittyvät vastaukset luokiteltiin saman kategorian alle, näistä vastauksista etsittiin koulun-, urheiluseuran- ja liikuntatoimen haastateltavien vastauksista samankaltaisuuksia tai eroavaisuuksia, sekä pohdittiin annettuja vastauksia syvällisemmin. Vastauksia analysoitaessa oltiin kiinnostuneita siitä mitä haastateltava sanoi, mutta lisäksi huomioitiin sanavalinnat, kommenttien arvopohja ja se, miten haastateltava oman tulkintansa toi esiin.

4.3.3 Litterointi ja koodaus

Litterointi ja koodaaminen on olennainen osa sisällönanalyysiä. Jokaisella tutkijalla on omanlaisensa tapa koodata aineistoa, eikä tähän vaiheeseen ole olemassa erillistä ohjeistusta. Eskola & Suoranta (2014) ovat esittäneet kohtia, jotka on otettava huomioon koodaamista tehtäessä. Koodimerkit toimivat muistiinpanoina ja niiden tehtävänä on jäsenellä tutkijan mielestä tutkimuksen kannalta oleellisia asioita. Koodaaminen helpottaa tekstin kuvailua sekä toimii aineiston jäsenyyksen testausvälineenä. Koodimerkintöjen avulla kyetään etsimään ja tarkistamaan tekstin eri kohtia. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 105.) Tässä tutkimuksessa litterointi suoritettiin suurimmaksi osaksi sanatarkasti, mukailen haastateltavan kertomusta. Ainoastaan tutkimuksen kannalta epäoleellisia täytesanoja tai nauhoitteesta epäselväksi jääneitä kohtia jätettiin pois litteroinnista. Tarkoituksena oli saada litteroidusta materiaalista selkeä, jotta itse aineiston analysointi olisi tutkijalle vaivattomampaa. Kuitenkin litteroitu haastattelumateriaali pyrittiin pitämään mahdollisimman alkuperäisenä, sillä

näin haastateltavien kertomukset säilyttävät merkityksensä ja heidän äänensä tulee kuulluksi. Litterointi suoritettiin nauhoitteen pohjalta ja kirjoitettiin tietokoneelle sähköisessä muodossa. Aineiston koodaamiseen käytettiin tietokoneen ylivivaus työkalua. Näin ollen tarkasteltavat aiheet saatiin sijoitettua kukin oman värinsä alle, tämä helpotti huomattavasti aineiston tarkastelua sekä hahmottamista. Esimerkiksi tutkimuskysymysten alaongelma *1.2. Miten yhteistyötä tulisi eri toimijoiden mukaan kehittää*, pelkistettiin muotoon yhteistyön kehittäminen. Aineistosta etsittiin yhteistyön kehittämiseen liittyviä pidempiä tekstikatkelmia sekä koulun, urheiluseuran, että liikuntatoimen edustajan haastatteluista. Kaikki sopivat lainaukset värikoodattiin ja sijoitettiin oikeaan kategoriaan.

Taulukko 4 Aineiston pelkistäminen

Yhteistyön kehittäminen
Urheiluseura
<p>“Tähän liittyen mihin toiminta on johtanut on, että erään toisen asteen oppilaitoksen opettaja oli meihin yhteydessä ja kertoi, että he tarvitsisivat oppilailleen jotain toimintaa ja ehdotti, että heidän oppilaat voisivat tulla avustajiksi näihin meidän tapahtumiin. Tähän vastattiin tottakai sopii ja opettaja tulikin kahden oppilaan kanssa yhteen koulupelikiertueen tapahtumaan mukaan.”</p>

Haastattelujen läpikäynnin jälkeen voitiin aineistoa lähteä luokittelemaan, teemoittelemaan tai tyypittelemään. Tutkijan vastuulle jää tehdä valinta näiden toisistaan poikkeavien tekniikoiden väliltä. Yksinkertaisin muoto on luokittelu. Luokittelu sijoittuu kvalitatiivisen ja kvantitatiivisen tutkimuksen välimaastoon, sillä siinä etsitään aineistosta luokkia ja lasketaan lukumääriä sille, montako kertaa mikäkin määritelty luokka aineistossa esiintyy. Tässä tutkimuksessa ei tähän vaihtoehtoon päädytty, sillä lukumäärillä ei haastateltavien vähäisen määrän vuoksi koettu saatavan tarpeeksi dataa. Teemoittelussa taasen painottuu enemmänkin se, miten kustakin teemasta puhutaan. Lukumäärillä voi olla väliä, kuten luokittelussa. Tässä tutkimuksessa hyödynnettiin teemoittelua, jonka avulla haastateltavien kertomuksista etsittiin yhteisiä teemoja. Tyypittelyssä etsitään teemojen sisältä yhteisiä ominaisuuksia. Näistä yhteisistä ominaisuuksista luodaan yleistyksiä. Loppujen lopuksi tarkoituksena on etsiä aineistosta joko samankaltaisuutta tai erilaisuutta, toiminnan

logiikkaa tai tyypillistä kertomusta. (Tuomi & Sarajärvi, 2018, 105–107.) Tyypittely otettiin mukaan teemoittelun jälkeen. Aineistoa työstettiin aktiivisesti ja teemojen pohjalta etsittiin keskeisiä tyyppejä tai ominaisuuksia, joita lähdettiin nostamaan tarkemmin esille.

5 Tulokset

Tulososiossa käydään läpi haastattelun kautta kerättyä dataa, jota analysoidaan tutkimusmenetelmäosiossa esitettyjen käytänteiden avulla. Tulokset analysoidaan käyttäen taustalla olevaa teoriaa, jonka avulla pyritään etsimään yhtäläisyyksiä ja yhteyksiä aikaisemman tiedon rinnalle. Tutkija luo myös omia päätelmiä hyödyntäen aikaisemmin tutkimuksessa esiteltyjä metodeja ja teoriaa. Tarkoituksena on saada esitettyä ehyt, luotettava ja tutkijan oman subjektiivisuuden tunnistava kokonaisuus, joka luo mahdollisesti uusia näkökulmia esitettyjen tutkimusongelmien pohdintaan.

5.1 Millaista yhteistyötä Turun alueen alakouluilla ja urheiluseuroilla on?

Haapiaisen (2015) opinnäytetyön mukaan urheiluseurojen ja koulujen yhteistyötä on toteutettu Suomessa 2000-luvulla ja sen muodot olivat kymmenen vuoden aikana vuosituhaten alussa pysyneet saman kaltaisina. Yhteistyö koostui edelleen pääasiassa liikuntakerhojen, välituntiliikunnan, turnausten ja liikuntatapahtumien järjestämisestä. (Haapiainen, 2015, 30.) Urheiluseurojen ja koulujen dialogisuuteen pohjautuva yhteinen kasvatustavoite on yksi koulun ja urheiluseurojen yhteistyön mahdollisuuksista. (Muhli & Sorjonen, 2021, s. 38–42.) Tässä alaluvussa käsitellään oman haastatteluaineistoni sisältämiä kuvauksia seurojen ja koulujen yhteistyöstä sekä sen muodoista.

Urheiluseuran edustaja kertoo haastattelussa heidän seuransa ja koulujen välisen yhteistyön olevan laajamittaista. Itse toiminta sisältää esimerkiksi koulupelikiertueen, jossa seura järjestää liikunnallisen rastitapahtumakokonaisuuden koulun oppilaille. Kyseisen pelikiertueen alkaminen vuonna 2013 ja jatkuminen vielä tänäkin päivänä kertoo toiminnan pitkäikäisyydestä sekä jatkuvuudesta.

”Meillä on kaksi sellasta pääjuttua, joita tehdään koulun kanssa. Toinen on koulupelikiertue, missä me aina mennään koululle ja me järjestetään liikunnallinen rastitapahtumakokonaisuus. Tää päivä huipentuu, tai koulu on saanut itse valita niin sanotusti itselleen all stars -joukkueen, joka pääsee pelaamaan meidän edustusjoukkueen pelaajia vastaan. Tätä on tehty tai se sai startin tossa 2013 muistaakseni tosta X koululta.” (Urheiluseuran edustaja)

Urheiluseuran haastateltava jatkaa ja kertoo toisesta yhteistyömallista, jota he toteuttavat koulujen kanssa. Sen ydin on ennen kaikkea vastuullisuusajattelussa. Liikkumisen lisäksi pelitapahtuman yhteydessä lapset ja nuoret haastetaan tunne- ja kaveritaitojen harjoitteluun. Tarpeesta edellä mainitulle toiminnalle kertoo koulun rehtorin yhteydenotto. Keskinen & Palmroth (2012) kirjoittavat koulun rehtoreiden pitävän yhteistyötä urheiluseurojen kanssa tärkeänä. Lisäksi yhteistyöstä vastaavien rehtoreiden rooli laadukkaana yhteistyön mahdollistajina on merkittävä (Williams & Binks, 2024, 11–12).

”Toinen sitten merkittävä, missä tavoitetaan enemmän koululaisia, on meidän seuran toinen pelitapahtuma. Tähän saatiin vähän reilu vuosi sitten mukaan yks koulun Turusta, eli rehtori oli yhteydessä, et meillä on vähän niinku vihapuhetta ja rasismia havaittavissa koulussa, et miten te seurana toimitte näissä tilanteissa, et he mielellään kuulis.” (Urheiluseuran edustaja)

Turkulainen koulu on toteuttanut laajamittaista yhteistyötä paikallisen urheiluseuran kanssa, mutta sen muoto poikkeaa järjestelyjen osalta edellä mainitusta. Yhteistyö urheiluseuran kanssa ja toiminta välittömästi koulupäivän jälkeen on linjassa perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden tavoitteiden kanssa. Näissä tavoitteissa linjataan, että oppimisympäristöjen monipuolisuuden kannalta on tärkeää toteuttaa yhteistyötä lähiympäristön toimijoiden kanssa, joihin esimerkiksi urheiluseurat lukeutuvat. (POPS, 2014, s. 35–36.) Koulun edustajan haastattelusta ilmenee, että yhteistyötä on järjestetty paikallisen seuran kanssa vuodesta 2004 lähtien. Sekä urheiluseuran, että koulun haastateltavien puheenvuorot kertovat yhteistyöstä, joka on jatkuvuuden näkökulmasta ollut toimivaa. Lisäksi koulun haastateltava pitää maininnan arvoisena sitä, että koulu-seura yhteistyön kautta pystytään lapsille tarjoamaan kerhotoimintaa heti koulupäivän jälkeen ja lukuvuoden ympäri.

”Joo, eli meillä on ollut vuodesta 2004 lähtien paikallisen urheiluseuran kanssa ollut yhteistyötä. Sillä tavalla, että olen itse vetänyt kahta eri kerhoo. Toinen näistä on erityisjalkapallokerho ja toinen on yleisliikuntakerho. Eli kaks erillistä viikottaista liikuntakerhoo, jotka on heti koulupäivän jälkeen ja koko lukuvuoden ympäri.” (Koulun edustaja)

Liikuntatoimen edustaja kertoo heidän tarjoavan sekä kouluille, että urheiluseuroille kanavan, jonka avulla yhteistyötä toimijoiden välillä kyettäisiin vahvistamaan. Ibsen &

Levinsen (2019) korostavat juuri julkishallinnon merkitystä yhteistyön luomisessa ja ylläpitämisessä. Julkishallinto, tässä tutkimuksessa kaupungin liikuntapalvelut, luo pohjaa yhteistyölle, joka näyttäytyy monimuotoisuuden lisääntymisenä, taloudellisena tehokkuutena, ammatillisen osaamisen vaihdon parantumisena sekä hyvinvointipalveluiden tavoitteellisena kehittymisenä. (Ibsen & Levinsen, 2019, s.187–188.) Haastateltava kertoo heidän toteuttavan systemaattista mainostamista, joka kohdistetaan laajalti urheiluseuroille. Liikuntapalvelujen tiedon välittäjän rooli koulujen ja urheiluseurojen yhdistämisessä on osa moniammatillista yhteistyötä. Isoherrasen (2006) mukaan moniammatillinen yhteistyö näyttäytyy organisaatioiden toiminnassa keskustelevana dialogina, joka tuo yhteistyöhön uusia osaamisen näkökulmia.

”Esimerkiksi minkälainen rooli meillä, eli liikuntapalveluilla on. Niin ollaan aika laajasti mainostettu, et jos urheiluseurat haluaa jalkautua Turun seudun kouluille. Esimerkiksi lajiesittelyjä liikuntatunneille, niin ollaan toimittu näissä sellaisina välikäsinä. Toisin sanoen minulle voidaan laittaa sähköpostia ja välitän tiedon eteenpäin kouluille. Ilmoitan esimerkiksi koululle, että seura X, olisi tulossa koululle pitämään liikuntatuntia tällä päivämäärällä.” (Liikuntatoimen edustaja)

Liikuntatoimen edustaja lisää vielä heidän toteuttavan itsenäisesti liikuntatapahtumia Turun alueella, joissa urheiluseuroilla on merkittävä sekä tapahtuman mahdollistava rooli. Yhteistyömalleja on haastateltavan mukaan erilaisia. Vaihtelua on esimerkiksi tapahtumien järjestämisen muodoissa, osa toteutuu liikuntatoimen kautta ja osa urheiluseurojen itsenäisenä tekemisenä. Haastateltavan mukaan liikuntatoimen, seuroja ja kouluja yhdistävä työ helpottaa toimintapäivien järjestämistä. Kuten Wolbring ym., (2022, 8) kirjoittavat, on liikuntaa järjestävien toimijoiden kenttä hyvinkin pirstaloitunut. Näin ollen yhteisöurheilun järjestämisestä vastaavien tahojen, tämän tutkimuksen tapauksessa kaupungin liikuntatoimen työ sillanrakentajana koulujen ja urheiluseurojen välillä on merkityksellistä. Lisäksi liikuntatoimen tavoitteena on saada urheiluseurat integroitua osaksi koululiikuntaa. Haapala ym., (2010) kirjoittavat liikunnallistamihankkeiden lisännen kouluissa lasten ja nuorten liikunnan määrää. Toisaalta hankkeiden siirtovaikutus vapaa-ajan liikuntaa kohtaan ei ole tutkimusnäytön mukaan lisääntynyt, siksi kunnallisen sektorin aktivointi osaksi yhteistyökenttää esitetään toivottavana. (Haapala ym., 2010, 11–12.)

”Sitten me järjestetään myös paljon omia liikuntatapahtumia sekä kilpailuja, niin niissä on aina isossa roolissa nää urheiluseurat. Niin näissä tilanteissa toimitaan myös yhdistävänä ja organisoivana tekijänä. Esimerkiksi on school action -päivä, jossa seurat pitää omia toimintapisteitään. Ja sitten on esimerkiksi seurojen kanssa yhteistyömallia, jossa seurat järjestävät koko tapahtuman. Tosi paljon erilaisia siis ja me pyritään todella paljon osallistamaan urheiluseuroja osaksi koululiikuntaa.” (Liikuntatoimen edustaja)

Haastatellut koulun ja urheiluseuran edustajat kertovat yhteistyön olevan omilta osiltaan toimivaa. Yhteistyön ilmentymismuodot ovat pysytelleet samansuuntaisina aikaisemman tutkimuksen kanssa. Lisäksi yhteistyön jatkuvuus nousee esiin puheenvuoroissa. Myös liikuntatoimen rooli koulujen ja urheiluseurojen yhdistäjänä koetaan merkityksellisenä.

5.2 Onnistumiset koulujen ja urheiluseurojen välisessä yhteistyössä.

Koulujen ja urheiluseurojen välinen yhteistyö on tuottanut Suomessa tutkimuksen mukaan onnistumisia. Muhlin & Sorjosen (2021) toteuttama tutkimus korostaa ennen koulupäivää tapahtuvan liikkumisen positiivista vaikutusta oppilaiden vireystilaan sekä opiskelumotivaatioon. Lisäksi he nostavat esiin havainnon, jonka mukaan kouluilla sekä urheiluseuroilla on mahdollisuus rakentaa toimintaan osallistuville lapsille sekä nuorille tukiverkko. (Muhli & Sorjonen, 2021, s. 38–42.) Haapiaisen (2015) toteuttaman opinnäytetyön mukaan urheiluseurat kokevat yhteistyön tekevän heidän lajiaan oppilaille tutuksi, joka voi lisätä harrastajamääriä (Haapiainen, 2015). Lisäksi koulujen liikuntatilojen yhteiskäyttö koetaan yhteistyön kautta saavutettuna onnistumisena Hiitola & Päckilä, 2018, 45–47). Tässä alaluvussa tarkastellaan mitä koulun, urheiluseuran sekä liikuntatoimen haastateltavat pitävät onnistumisina koulujen ja urheiluseurojen yhteistyössä Turun alueella.

Urheiluseuran vastauksessa korostuu heidän toteuttamissa tapahtumissaan liikutettujen lasten lukumäärä. Haastateltavan vastaus kertoo heidän toimintansa suuresta onnistumisesta. Lisäksi vastauksesta voidaan nostaa esiin onnistumisena myös vähemmän liikkuvien lasten osallistuminen ja ylipäänsä näiden lasten tavoittaminen. Haastateltava sanoo lisäksi tietävänsä koululiikuntaan liittyvät ongelmat ja ikävät tuntemukset.

”Ja just se, että jos siellä on kolme tuhatta lasta ollut, niin 2995 on osallistunut, ollut sen kaukalon sisällä ja liikkunut liikuntatunneilla, mikä on aivan huikea luku. Minä tiän, et kuinka inhottava aihe koululiikunta voi olla ja kaikki ei siihen niinku lähde mukaan. Ei niinku ollenkaan. Ja yhteiskuntahan ei ole huolissaan niistä, jotka liikkuu tarpeeksi, vaan se on huolissaan miten tavoitetaan ne liikkumattomat. Ja tässä ollaan onnistuttu mun mielestä kanssa todella hyvin.” (Urheiluseuran edustaja)

Isojen massatapahtumien hyödyllisyys koetaan myös liikuntatoimen piirissä onnistumiseksi. Suurempiin tapahtumiin on liikuntatoimen edustajan mukaan helpompi saada seurojen puolesta työvoimaa, sekä kyseisissä tapahtumissa kyetään tavoittamaan suuri määrä tavoiteltua kohderyhmää. Järjestettyjen tapahtumien avulla omaa lajia pystytään tekemään tunnetuksi ja mahdollisesti uusien tulevaisuuden harrastajien tavoittaminen on urheiluseurojen mukaan onnistuminen, jonka moniammatillinen yhteistyö mahdollistaa (Haapiainen, 2015). Liikuntatoimen edustaja kertoo haastattelussaan lisäksi keinoista, joilla koulujen työtaakkaa erilaisten liikuntatapahtumien järjestämisessä on saatu madallettua. Saadun palautteen mukaan liikuntatoimen tekemä työ koetaan arvokkaaksi. Esimerkiksi valmiiden lajikokeilulistojen välittäminen kouluille yhdistää suoraan seuran ja koulun. Urheiluseurojen toiminta on muuttunut ammattimaisemmaksi ja monimuotoistunut vuosien saatossa (Koski & Mäenpää, 2018, 102), joten uusien toimintatapojen kehittämiseen ja harrastajien hankintaan hyödynnetään moniammatillista yhteistyötiimiä.

”Me ollaan kerätty listaa, josta ilmenee mitä seurat tarjoaa ja mihin hintaan. Tämä lista ollaan välitetty kouluille, joilla on näihin mahdollisuus käyttää liikuntakokeiluihin varattua rahaa. Et tämänkaltaista yhteistyötä tehdään ja tästä on tullut palautetta, että tällaiselle yhteistyölle on selkeästi tarvetta.” (Liikuntatoimen edustaja)

Koulujen opettajat ovat tuoneet esiin kiitosta liikuntatoimen tekemästä työstä, joka helpottaa opettajien arkea kouluilla. Tutkimuksen mukaan koulujen opettajat pitävät juuri aikataulutukseen ja yleisesti resursseihin liittyviä seikkoja ongelmina, jotka hankaloittavat yhteistyötä seurojen kanssa (Haapiainen, 2015, 29–30). Lisäksi liikuntatoimen edustajan vastauksesta voidaan tulkita, että koulujen opettajat pitävät joissain tilanteissa urheiluseurojen yhteydenottoja kuormittavina tekijöinä. Liikuntatoimen ottaminen mukaan yhteistyöhön vähentää edellä mainittua kuormitusta

opettajilta, sillä kouluille tarjotaan valmiiksi heille sopiva liikuntatapahtuma. Kuten Aime & Payne (2019) kirjoittavat, uusien kumppanuusstrategioiden luominen sekä yhteisön kapasiteetin vahvistaminen ovat tavoittelemisen arvoisia, kun pyritään kehittämään koulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä (Aime & Payne, 2009, 298).

”Koska opettajat on hyvin kuormitettuja ja kouluja pommitetaan monesta suunnasta, erilaiset järjestöt ja seurat. Se voi olla sieltä kantilta vähän tuskallista. Mutta jos se yhteydenotto tulee meidän kautta, et me tehdään sitä yhteistyötä ja järjestetään liikuntapalveluiden kautta tapahtumia, missä tarjotaan valmis paketti kouluille, että heidän ei tarvitse itse sekoittaa käsiään siihen.” (Liikuntatoimen edustaja)

Liikuntatoimen edustajan mukaan urheiluseurat käyttävät liikuntatoimen tarjoamaa tukea Turun alueella hyvin ja enenevässä määrin. Haastateltava kokee, että seurojen edustajat ovat tyytyväisiä, kun oman lajin esitleminen tietylle koululle tai alueelle voidaan mahdollistaa kolmannen osapuolen tuen seurauksena.

Liikunnan yhdistävä voima yli kulttuurirajojen on urheiluseuran edustajan mukaan yksi iso onnistuminen, jonka kykenee havaitsemaan paikalla ollessa. Liikkuminen, liikunta ja pelaaminen ovat toimintaa, joka ei esimerkiksi vaadi samaa kieltä. Suomessa kyseinen ilmiö on tunnistettu myös valtion tasolla. Hallituksen julkaisusta ilmenee, että esimerkiksi maahanmuuttajien integroitumista osaksi suomalaista yhteiskuntaa katsotaan edesauttavan urheiluseurojen tekemä päivittäinen työ. Lisäksi liikkumisen yhteisöllisyyttä ja yhteenkuuluvuuden tunnetta korostava toiminta on otettu huomioon. (Valtioneuvoston julkaisu: 58, 2023.)

”On ollut hienoa huomata, että esimerkiksi VALMO-ryhmissä, joissa ei välttämättä ole kielitaitoa, niin se kun heitän pallon ilmaan ja aletaan pelaamaan, niin kaikki puhuu niin sanotusti samaa kieltä.” (Urheiluseuran edustaja)

Koulun edustajan haastattelussa korostuu urheiluseuran pelaajien osallistuminen koulun liikuntatunneille- ja tapahtumiin. Esikuvien vierailut haastateltava nostaa esiin puheenvuorossaan. Näiden esikuvien tapaaminen voi olla lapsille ja nuorille merkittävää. Oja (2022) tuo artikkelissaan julki ilmiötä, jossa on esitetty valumavaikutuksen tai esikuvavaikutuksen lisäävän harrastajien määrää, kulloinkin pinnalla olevan yksittäisen urheilijan, joukkueen tai urheilutapahtuman innoittamana

(Oja, 2022, 16–18). Vastavuoroisesti yhteistyö tarjoaa koulun oppilaille mahdollisuuden osallistua urheiluseuran otteluun. Merkittävimpänä yhteistyön onnistumisena koulun edustaja pitää vuosittaista turnausta, jolloin koulun oppilaat pääsevät liikkumaan viiden muun kaupungin joukkueen kanssa. Tapahtuman jatkuvuudesta ja yhteistyön onnistumisesta kertoo se, että koulu on mukana jo kahdeksatta kertaa.

”No on, tai on monta semmosta plussaa tai muuta. Ensinnäkin on pelaaja vierailuja vuosittain, et he on meidän erilaisis tapahtumis, liikuntapäivis, meidän kykykilpailujen tuomaristossa. Sit me käydään kerhon kanssa kerran vuodessa kattomas matsia yhdessä. Ja sit se mikä on ehkä kaikkein paras yhteistyö tulos on se, että me ollaan nyt jo kahdeksatta kertaa mukana järjestämässä turnausta eräällä urheiluopistolla, missä on kuuden kaupungin joukkueet mukana ja me edustetaan sitten Turkua siellä. Et tääkin on tullut niinkun tätä kautta.” (Koulun edustaja)

Haastatellut koulun, urheiluseuran ja liikuntatoimen edustajat kertovat Turun alueen koulujen ja urheiluseurojen yhteistyön sisältäneen paljon onnistumisia. Näiden onnistumisten muoto vaihtelee haastateltavien roolin mukaan. Urheiluseuran edustajan puheenvuorot painottuvat liikutettujen lukumäärään sekä suuren massan tavoittamiseen. Liikuntatoimen edustaja keskittää huomionsa koulujen sekä urheiluseurojen yhdistämiseen, työtaakan pienentämiseen ja yhteistyön sujuvoittamiseen. Koulun edustaja korostaa elämyksellisyyttä ja liikunnan iloa.

5.3 Ongelmat koulujen ja urheiluseurojen välisessä yhteistyössä.

Suomalainen koulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä tarkasteleva tutkimus kertoo yhden suurimmista esteistä menestyksekkäälle yhteistyölle olevan byrokratia. Lisäksi erilaiset hallinnolliset ongelmat nousevat tutkimusaineistosta esiin. (Keskinen & Palmroth, 2012.) Yhteistyökentän toimijoista koulut sekä urheiluseurat nostavat esiin ongelmia, jotka keskittyvät pääasiassa aikataulutuksellisiin haasteisiin ja resurssipulaan (Haapiainen, 2015, s. 29–30).

Urheiluseuran edustaja kertoo suurimmaksi ongelma kohdaksi yhteistyössä koulujen kanssa viestinnän koulujen kanssa. Moniammatillisen yhteistyön määritelmän mukaan viestinnän ja vuorovaikutuksen merkitys on korostainen, kun usein erillään toisistaan työskentelevät toimijat pyrkivät toteuttamaan onnistunutta yhteistyötä (Kontio, 2010, 9). Yhteisten aikataulujen sopiminen on tuottanut hänen kokemuksensa mukaan

useamman kerran haasteita. Lisäksi haastateltava kokee seuran olevan koululla vain vierailmassa. Koulun tiukat aikataulut sekä seurojen kanssa toteutetusta yhteistyöstä vastaavien opettajien kuormittuminen on urheiluseuran edustajan mukaan ongelmallista. Yhteistyötä tarkasteleva tutkimus määrittelee, että yhteistyön rakenteet, kuten esimerkiksi resurssit, osapuolten sitoutuminen tai roolien selkeys mahdollistavat yhteistyön, mutta eivät takaa sen syntymistä (Aira, 2012, s. 16). Lisäksi urheiluseuran edustaja kertoo, että pitää ongelmana myös tilannetta, jossa koulujen edustajat mieltävät urheiluseurojen lähestymisen seuran markkinointina. Myös ulkomaalainen tutkimus tunnistaa edellä mainitun, markkinointiin liittyvän ongelman (Aime & Payne, 2009, 297).

”Tietysti, kun me ollaan koulun kanssa tekemisissä, niin toiminta on täysin heidän aikatauluihin sidonnaista. Että se on se tietynlainen haaste, saada aikataulut sopimaan. Et me ollaan vain vieraita. Mun mielestä se ainoa ongelma on ehkä se viestintä koulujen suuntaan, miten saat kontaktoitua ne koulut ja miten tätä ei mielletä meidän seuran markkinoinniksi.”
(Urheiluseuran edustaja)

Urheiluseuran edustaja lisäksi tunnistaa seurakentällä piileviä ongelmia, jotka liittyvät seurojen toimintakulttuuriin sekä toimintaa ohjaaviin arvoihin. Hänen mukaansa Suomessa seurat haluavat olla tietynlaisia, mutta panostus sitä kohtaan ei näy arjessa. Urheiluseurat ovat erilaisia ja jokaisella on oma historia, toimintaympäristö, kulttuuri, kilpailullisuus sekä tavoitteet. Nämä vaikuttavat siihen, miten seura sisällyttää itse liikuntakasvatusta osaksi toimintaansa (Kokko, 2017, 119–120). Urheiluseuran edustajan mukaan raha liittyy suurella määrällä urheiluseurojen toimintaan. Julkisen hallinnon tarjoamat rahalliset tuet sekä esimerkiksi kunnan liikuntatilojen käyttö voivat edellyttää urheiluseuroja huomioimaan toiminnassaan tiettyjä kriteerejä, jotka usein saattavat liittyä kuntalaisten hyvinvoinnin turvaamiseen, toisin sanoen liikuntakasvatukseen näkymiseen osana jokapäiväistä toimintaa. (Kokko, 2017, 119–120.) Urheiluseuran edustaja havainnollistaa urheiluseurojen asenteita sanomalla, että seurat ovat Suomessa hyviä toteamaan asioita, mutta toiminta ei välttämättä korreloi sanotun kanssa. Haastateltavan mukaan seurojen toiminta rakennetaan usein väärin. Hänen näkemyksensä mukaan, jos tavoitteena on saada lasten ja nuorten liikuntatottumuksiin parannusta, on seurasta tehtävä yhteisölle merkityksellinen. Tämä merkityksellisyys luo pohjan toiminnalle, jossa ihmiset haluavat olla mukana.

”Mun mielestä seurat Suomessa, halutaan, että ollaan jotain mutta kukaan ei oikeastaan ole valmis tekemään sen eteen mitään. Et tuota, se että seurat on aika hyviä toteamaan asioita, mutta se, et mitä niille tehdään on toinen asia. Tietysti niinku meiltäkin tää vaatii rahaa. Meidän seura pistää tähän itseasiassa aika paljonkin rahaa. Mutta sitten, mikä muakin tietyllä tavalla pelottaa, on se jaksetaanko me odottaa se kymmenen, viistoista vuotta. Seuratoiminnassa yleensä rakennetaan pyramidi väärinpäin, eli ajatellaan vaan sitä edustusjoukkuetta. Mutta se perustan rakentaminen unohtuu niinku täysin, et miten sä saat tavallaan siitä seurasta sille yhteisölle merkityksellisen, mihin kaikki haluaa kuulua ja minkä eteen ihmiset on valmiita tekemään asioita myös.” (Urheiluseuran edustaja)

Liikuntatoimen edustajan haastattelu korostaa yhteistyön suurimpana ongelmana työntekijäresurssia. Tämä koskee haastateltavan mukaan sekä seurojen, että koulun henkilökunnan määrää. Erityisen haasteellista on saada rekrytoitua toimintaan mukaan valmentajia sekä ohjaajia. Urheiluseuran edustaja kertoo haastattelussaan ihmettelevänsä juuri seurojen valmentajien toimintaa. Hänen mukaansa täyspäiväisillä valmentajilla olisi aikaa ohjata yhteistyön kautta muodostettuja koululaisryhmiä. Kyseessä on urheiluseuran edustajan mukaan kysymys arvovalinnoista. POPS 2014 esittää liikuntakasvatuksen arvoiksi kunnon terveyden ja sosiaalisuuden (Ilmanen, 2017, 41–43). On syytä muistaa, että urheiluseurojen toimintaa ohjaavat kuitenkin heidän omat tavoitteensa, kilpailullisuus ja arvot (Kokko, 2017, 119–120).

Resurssipulan takia tiedonvaihto voi jäädä puutteelliseksi, sillä yksittäisille henkilöille kasaantuu helposti huomattavan suuri määrä esimerkiksi luettavaa sähköpostia. Aikaisemman tutkimuksen mukaan toimivan yhteistyön saavuttamisen suurimmiksi ongelmiksi koetaan byrokratia ja hallinnolliset ongelmat (Keskinen & Palmroth, 2012, 41–43). Näiden ongelmakohtien selvittämiseksi on myös Suomen hallitus ilmoittanut sen tavoitteena olevan tarpeettoman byrokratian poistaminen vapaaehtoistyön ja seuratoiminnan kentällä (Valtioneuvoston julkaisu: 58, 2023). Lisäksi liikuntatoimen edustaja tuo esiin historian mahdollisen vaikutuksen. Hänen mukaansa Suomessa urheilukenttä on pyörinyt pitkään talkoovoimin, joka voi osaltaan luoda haasteita yhteistyön näkökulmasta. Kuten Huhtanen & Itkonen (2022) kirjoittavat, 1950-luvulta alkaen kansalaisjärjestöjen merkitys kansan liikuttajana on ollut vuosien saatossa suuri (Huhtanen & Itkonen, 2022, 91). Urheiluseurojen toiminta kuitenkin muuttuu muun yhteiskunnan mukana ja esimerkiksi urheiluseurojen toiminta onkin erikoistunut

ja ammattimaistunut (Koski & Mäenpää, 2018, 102). Liikuntatoimen edustajan haastattelussa käy ilmi, usein talkoovoimin ylläpidettävien harrasteryhmien järjestämisen haastavuus. Tahtoa hänen mukaansa löytyy, mutta ongelmaksi koituu yleensä raha ja henkilöstöresurssit.

”Tämä harrastuspolku on kaunis ajatus ja seuroilla on varmasti myös halua ja tahtotilaa tehdä enemmän harrastusryhmiä. Mutta sitten toisaalta olemme tehneet seuraselvitystä ja omankin kokemuksen kautta tiedän, että, mennään takas resurssiin. Seuroilla on hirveän vaikea löytää valmentajia ja kuulemma erityisen hankalaa on löytää ohjaajia näihin höntsäryhmiin ja harrasteryhmiin. Et kilparyhmiin on helpompi saada rekryttyä valmentajia. Mennään taas takaisin sinne lähtötilanteeseen eli resursseihin.”
(Liikuntatoimen edustaja)

Koulun edustaja ei haastattelussaan tuo ilmi varsinaisesti samoja ongelmakohtia, kuin liikunta- ja urheiluseuran edustajat, jotka liittyivät viestintään ja henkilö resursseihin. Hän esittää, ettei koulussa itse liikuntatilojen käytettävyyttä esimerkiksi urheiluseurojen ohjattua toimintaa varten ole itsestäänselvyys. Koulun omat liikuntaryhmät voivat viedä tilojen käyttöasteesta isonkin osan päivästä. Koulujen liikuntatilat ja varsinkin liikuntasalit ovat tutkimuksen mukaan urheiluseurojen toiminnan kannalta tärkeitä (Haapiainen, 2015; Hiitola & Päckilä, 2018). Tilanne on ongelmallinen, sillä juuri välittömästi koulupäivien jälkeen toteutetuilla liikuntakerhoilla voi olla lasten fyysistä toimintakykyä sekä psykososiaalista hyvinvointia edistäviä vaikutuksia (Haapala ym., 2010, s. 13). Koulujen liikuntatilat ja niiden vapaa käyttö heti lasten ja nuorten koulupäivän jälkeen on myös liikuntatoimen edustajan mukaan osa ongelmaa, kun pyritään ratkomaan harrastamiseen liittyviä haasteita. Hänen mukaansa harrastamisen Turun mallissa keskiössä on se, että koululaisille saataisiin toimintaa heti välittömästi koulupäivän jälkeen. Esimerkiksi rahoituksen saaminen edellyttää toiminnan ajoittumista juuri edellä mainittuun aikaan. Aikataulutukseen oman ongelman tuo seuraohjaajien saatavuus. Toiminta ei useinkaan onnistu ilman näitä urheiluseurojen valmentajia tai ohjaajia, joista monet ovat koulupäivien loputtua muissa töissä.

”Joo elikkä siinä keskiössä on se, että saadaan lapsille ja nuorille toimintaa heti koulupäivän jälkeen ja toiminta on hyvin riippuvaista siitä, että paikalle saadaan seuraohjaajia. Ja sanotaanko näin, että se on ollut ajoittain todella haastavaa. Rahoitus kun tulee harrastamisen Suomen mallin kautta ja näin ollen harrastustoiminnan tulee tapahtua saman tien koulupäivän

jälkeen”... “Ja tässä harrastamisen Turun mallissa on aika tiukat rahoitusehdot, että ei voida seuran kanssa sopia pääsisikö ohjaaja tulemaan iltaan, sillä se ei mene yhteen rahoitusehtojen kanssa”... “Et tuntuu, että seuroilla on aika tiukat resurssit ja varsinkin jos tapahtumat pidetään päivisin ja moni seurojen henkilökunnasta on silloin päivätöissä ja muutenkin meno on aika hektistä.” (Liikuntatoimen edustaja)

Koulun edustaja esittää myös pelkäävänsä, että urheiluseurojen ja koulujen yhteistyöllä suunnittelemaat ja käyttöön otettavat liikuntaryhmät eivät välttämättä tule täyteen tai niitä ei ole järkevä järjestää vähäisen osallistujamäärän vuoksi. Hän näkee, että ongelma on kyseisessä tilanteessa enemmän yhteiskunnallinen ongelma.

”Mut pahoin pelkään, et tulisko siihen toimintaan sitten kuitenkaan niin paljon porukkaa mukaan mitä sitten taas seura haluais, jotta sitä olis järkevä järjestää. Mut se ei sitten taas oo seuran vika, et kyl se ongelma on enemmän yhteiskunnan tasolla, joka ohjaa siihen suuntaan et ollaan yksin kotona ja kännykän kans pihalla.” (Koulun edustaja)

Koulujen sekä urheiluseurojen yhteistyön järjestämiseen liittyy edelleen paljon ongelmia. Suurin yksittäinen haaste on resurssit. Resursseihin lukeutuvat raha, työkuorma ja koulujen sekä urheiluseurojen vähäinen henkilöstömäärä. Urheiluseuran edustajan mukaan myös liikuntakasvatukselliset arvot ovat ristiriidassa keskenään. Näihin lukeutuvat urheiluseurojen yksittäisten valmentajien ja esimerkiksi koulujen, POPS 2014 pohjautuvat arvot. Lisäksi liikuntatapahtumien ja kerhojen järjestäminen heti koulupäivän jälkeen nähdään koulun edustajan mukaan ongelmallisena, koska koulun liikuntatilat ovat usein käytössä.

5.4 Yhteistyön kehittäminen

Suomessa lasten ja nuorten yleiskunto on heikentynyt vuosi vuodelta, varsinkin fyysisen toimintakyvyn mittareilla tarkasteltuna (Move!, 2022). Usean vuoden tarkastelujakson aikana alakouluikäisten lasten liikkuminen suositusten mukaan on pienentynyt (THL, 2023). Esimerkiksi näiden syiden takia on koulujen sekä urheiluseurojen yhteistyön kehittäminen tärkeää, jotta lapsia ja nuoria saataisiin kiinnitettyä osaksi harrastustoimintaa. Lisäksi tutkimuksen mukaan liikuntakentällä on havaittu haasteita erilaisten järjestävien tahojen sekä verkostojen osalta, sillä nämä ovat usein pirstaloituneita, joka vaikeuttaa yhteistyötä (Wolbring ym., 2022, 8).

Urheiluseuran edustaja tuo esiin haastattelussa omaan kokemukseensa pohjautuen näkemyksen, jonka mukaan urheiluseuroilla on yli lajirajojen ongelmana lasten ja nuorten tavoittaminen. Hänen mukaansa vastaus näiden mahdollisten harrastajien tavoittamiseen löytyy koulusta, sillä koulussa lapset ja nuoret ovat päivästä toiseen tavoitettavissa. Kuten Haapala ym., (2010) kirjoittavat, varsinkin alakouluissa erilaiset liikunnallistamishankkeet ovat olleet menestyksekkäitä ja lisänneet liikkumisen määrää (Haapala ym., 2010, 11–12). Koulun edustajan haastattelussa korostuu myös koulun rooli menestyksekkään yhteistyön ja harrastajien tavoittamisessa. Hänen mukaansa, mikäli seurat ovat valmiita toteuttamaan laajempaa yhteistyötä, kyettäisiin liikkuttamaan laajempaa massaa. Wolbring ym., (2022) tulkitsevat, että varsinkin suurten liikuntaorganisaatioiden resurssit olisi tärkeä saada mukaan, osaksi lasten ja nuorten kollektiivista liikkuttamista. Seurojen näkökulmasta tarkasteltuna yhteistyö koulujen kanssa tulisi nähdä mahdollisuutena hankkia lisää harrastajia, mutta myös terveyden edistäminen perusarvona tulisi nähdä tavoittelemisen arvoisena. (Wolbring ym., 2022, 8.) Koulumaailmasta on koulun edustajan mukaan helppo napata oppilaita mukaan toimintaan. Hän antaa esimerkin, jonka mukaan peruskoulun päätyttyä oppilaat jakautuvat eri puolille muihin opintoihin ja näin tavoittaminen hankaloituu.

Liikuntatoimen edustajan mukaan yhtenä kehittämisen kohtana on koulupäivien aikana järjestettävät lajikokeilut. Urheiluseurojen sekä koulujen alueellisuus on lisäksi liikuntatoimen haastateltavan mielestä tärkeä huomioida toimintaa kehitettäessä. Liikuntatoimen edustaja korostaa haastattelussaan tuttua ja turvallista ympäristöä, jossa liikuntatapahtumat tulisi järjestää. Whitelaw ym., (2001) esittävät ympäristön olevan tekijä, jota kontrolloimalla voidaan yksilöille tarjota mahdollisuus muuttaa toimintatapojaan, kuten liikuntatottumuksiaan (Whitelaw ym., 2001). Alueellista jakamista onkin jo tehty, näin ollen voidaan välttyä päällekkäiseltä toiminnalta, jolloin esimerkiksi useampi seura järjestää samanlaista toimintaa, samalla alueella ja samanaikaisesti. Liikuntatapahtumien järjestämisen alueellisuuteen liittyy liikuntatoimen edustajan mukaan myös tärkeänä huomiona koulujen, lasten ja nuorten asuinpaikkojen sekä alueella vaikuttavien seurojen sijainti.

“Meillä on visiona, että tulevaisuudessa tehdään enemmän tällaista alueellisuutta. Eli tehdään yhteistyötä koulujen kanssa siten, että siinä on

mukana ne lähialueen seurat. Toisin sanoen, kun siellä seura jalkautuu koululle, niin se harrastaminen ei kaadu siihen, että harrastus onkin toisella puolella kaupunkia, vaan siinä tutussa ja turvallisessa lähiympäristössä ja jopa koululta voitaisiin suoraan siirtyä sinne harrastuspaikalle. Tämä mun mielestä taklaa paljon sellaisia harrastamiseen liittyviä esteitä.”
(Liikuntatoimen edustaja)

Liikuntatoimen edustajan mukaan Turun seudulla yhteistyötä urheiluseurojen sekä koulujen välillä on pyritty helpottamaan esimerkiksi tiedottamalla seuroille mahdollisuudesta hyödyntää liikuntapalveluiden järjestelmiä. Urheiluseuroilla on mahdollisuus olla suoraan yhteydessä liikuntatoimeen, joka pyrkii luomaan yhteyden seuran ja koulun välille, pääasiassa koulujen liikuntavastaavien opettajien kautta. Toimiva moniammatillinen yhteistyö rakentuu vuorovaikutuksen, omien työtehtävien, roolien ja vastuiden varaan. Näiden teemojen tuntemus jokaisen osapuolen kohdalla mahdollistaa toimivaa yhteistyötä, sillä osapuolet toimivat usein erillään toisistaan. (Kontio, 2010, 9.) Liikuntatoimen edustaja kertoo seuratieoittamisessa olevan aina kuitenkin parantamisen varaa. Urheiluseuran edustaja kertoo oman haastattelunsa aikana pitävänsä myös juuri toiminnan säännöllisyyttä yhteistyötä kehittävänä sekä toiminnan jatkuvuutta parantavana elementtinä.

”No varmasti seurafoorumissa aktiivisempi tiedottaminen ja asioista muistuttelu. Kaikki toiminta-avustuksen alaiset seurat tai sellaiset, jotka sen erikseen on halunnut pyytää, saavat tiedotteen noin kuukausittain. Siellä tiedotetaan näistä yhteistyötä helpottavista palveluista. Näitä voitaisiin myös laittaa useammin.” (Liikuntatoimen edustaja)

Koulussa työskentelevien, liikunnallistamisyhteistyöstä vastaavien opettajien rooli tunnistetaan sekä kouluissa, urheiluseuroissa, että kaupungin liikuntatoimessa, kuten myös Williams & Binks (2024) tutkimuksessa (William & Binks, 2024, 11–12). Koulun edustaja kertoo kerhotoimintaa ohjaavien ja ylläpitävien opettajien saaman kerhokorvauksen nostamisesta. Hänen havaintojensa mukaan heidän koulussaan rahallinen kannustin innosti selvästi opettajia lähtemään enenevässä määrin mukaan kehittämään koulun harrastustoimintaa. Koulun edustaja pelkää, että ilman kunnollista korvausta erilaiset kerhot voivat jäädä lyhytaikaisiksi. Haastateltava kertoo lisäksi, että liikuntakerhojen järjestäminen on pitkälti kiinni opettajien omasta harrastuneisuudesta. Harrastuneisuuden lisäksi liikunnanopettajien arvomaailma voidaan nähdä tekijänä, joka motivoi heitä työskentelemään erilaisten liikuntatapahtumien järjestämisen

parissa. Opettajien ammattiryhmän jäsenet pitävät tärkeänä inklusiivisten liikuntatapahtumien järjestämistä (William & Binks, 2024, 12-13) ja korostavat ilon sekä virkistäytymisen merkitystä lasten ja nuorten liikkumisessa (Ilmanen, 2017, 48).

”Ja sit siinä on ollut tää, mikä varmasti opettajia jarruttaa on kerhokorvaus, minkä siitä tunnista saa. Et kun se on ollut alhainen, tähän lukuvuoteen asti 28 euroa tunti ja siitä kun ottaa verot pois niin se on käytännössä kaksikymppi. Mut nyt se nousi 46 euroon, tästä syksystä lähtien. Niin se on merkittävä korotus, et nyt ilmottautuneita opettajia tuli huomattavasti enemmän. Se vaatii opettajalta tietynlaista harrastuneisuutta, jos et oo ite innostunut siitä sen enempää, niin se voi kestää sen yhden lukuvuoden.”
(Koulun edustaja)

Samansuuntaista viestiä tuo julki myös urheiluseuran edustaja. Hän painottaa urheiluseurojen päätoimisten valmentajien työpäivien aikataulutusta sekä arvovalintoja nuorten liikuttamiseen liittyen. Näitä arvoja voidaan Ilmanen (2017) mukaan tarkastella yksinkertaistettuina ihmisten toimintaa ja valintoja ohjaavina, yhteisössä hyväksytyinä tavoittelemisen arvoisina asioina (Ilmanen, 2017, 42). Haastateltavan mukaan seuroissa on kehitettävää koulupäivien aikaisessa yhteistyössä. Hän vetoaa urheiluseurojen päätoimisiin valmentajiin ja pitää muutaman tunnin viikoittaista työpanosta kouluyhteistyöhön pienenä vaivana.

”Mut sitten, kun lähtökohtaisesti meillä on paljon nuorten päätoimisia valmentajia. Ja mitä ne tekee päivisin kun ne nuoret on koulussa. Ei se oo paljon vaadittu, et kolme tuntia viikossa käy tekemässä kouluilla yhteistyönä jotain toimintaa.” (Urheiluseuran edustaja)

Urheiluseuran haastateltava laajentaa vielä näkemystään arvoihin liittyen yhteiskunnan tasolla. Hänen mukaansa koulujen ja urheiluseurojen yhteistyötä voitaisiin kehittää tukemalla rahallisesti yhteiskuntavastuullisesti toimivia seuroja. Ajatus ei sinänsä ole uusi, sillä suomalaisen hyvinvointivaltion kehittymisen aikana kansalaistoiminnan asema väestön hyvinvoinnista huolehtimisesta alkoi muodostua. Samanaikaisesti julkishallinto ymmärsi mahdollisuuden ottaa kyseisiä järjestöjä osaksi hyvinvointipalvelujen järjestämistä. (Huhtanen & Itkonen, 2022, 91.) Toisaalta urheiluseurojen toiminta on muuttunut muun yhteiskunnan mukana ja muodostunut eriytyneemmäksi, monimuotoisemmaksi ja ammattimaisemmaksi. Lisäksi kustannusten nousu on kehityssuunta, joka vaikuttaa urheiluseurojen jokapäiväiseen toimintaan. (Koski & Mäenpää, 2018, 102.) Urheiluseuran edustaja tuo esiin seurojen

vastuullisuusajattelun, antamalla esimerkin seuran edustusjoukkueesta ja lähistöllä asuvista lapsista. Esimerkki kiteyttää luontevasti sen, mitä kehitettävää seurojen toiminnassa mahdollisesti voi olla.

”Lisäksi kun valtio tukee lajiliittoja, jotka tukee seuroja, niin voisiko tulevaisuudessa tuet olla jotenkin rinnastettavissa siihen et mitä sinä teet yhteiskunnan eteen. Et onko nää 22 pelaajaa sun edustusjoukkueessa kaikki kaikessa, vai ootko sinä myös kiinnostunut noista lapsista, jotka asuu noissa kerrostaloissa.” (Urheiluseuran edustaja)

Kehittämisen kohteena on edelleen lasten ja nuorten tavoittaminen sekä toimintaan mukaan saaminen. Koulun edustajan näkemyksen mukaan kouluissa järjestettävät, yhteistyöllä toimeenpannut tapahtumat ovat paras tapa tavoittaa suuri massa mahdollisia harrastajia. Koulujen lajikokeilut, toiminnan alueellisuus sekä tarkka suunnitelmallisuus korostuvat liikuntatoimen edustajan haastattelussa. Lisäksi osapuolten välinen tiedonvaihto nähdään kehittämistä vaativana.

5.5 Yhteistyön rakentuminen

Tärkeänä tekijänä yhteistyön rakentumiselle pidetään yleisesti tehokasta johtamista (Williams & Binks, 2024, 11–12). Koulujen ja urheiluseurojen välisen yhteistyön organisointi voi olla haasteen edessä, varsinkin kun mukana on vielä kolmas osapuoli, eli kaupungin liikuntatoimi. Toisaalta Wolbring ym., (2022) esittävät näkemyksen julkisen sektorin toimijoiden keskeisestä tehtävästä, joka on usein taloudellisten tai materiaalistien resurssien jakaminen ja ennen kaikkea yhteistyön koordinoinnista huolehtiminen (Wolbring ym., 2022, 8). Käsite yhteistyö viittaa toiminnassa mukana olevien osapuolten selkeään yhteiseen tavoitteeseen. Yhteistyölle läheinen käsite, eli yhteistoiminta puolestaan sisältää ajatuksen yhdessä tekemisestä tai työn jaosta. Ero näiden kahden, helposti toisiinsa kietoutuvien käsitteiden välillä on tavoitteiden asettaminen. Yhteistoimintamallissa osapuolet toimivat omien tavoitteiden mukaan, kun taas yhteistyössä keskeistä on ennalta määritetty yhteinen tavoite. (Bedwell ym., 2012).

Urheiluseuran edustajan näkemyksen mukaan heidän toimintaansa ohjaavat arvoalinnat. Urheiluseurassa on tehty tietoinen päätös, jossa yhteistyön rakentuminen perustuu lasten ja nuorten hyvinvoinnin pohjalle, eikä suoraan uusien lisenssipelaajien

hankinnalle. Väite on linjassa aikaisemman tutkimuksen kanssa, jonka mukaan urheiluseurojen tärkein yksittäinen liikuntakasvatuksellinen tavoite on kaikessa yksinkertaisuudessaan lasten liikuttaminen (Hiitola & Päckilä, 2018, s. 48).

Haastateltava esittää näkemyksen, jonka mukaan hyvinvoivat lapset sekä nuoret hakeutuvat loppujen lopuksi helpommin urheiluseurojen toiminnan piiriin. Tällöin täytyy osaltaan Martelan esittämä, Allardtin teoriaan liittyvä täydennys hyvinvoinnin arvosta doing, eli toimijuus. Yksilöllä on tarve määrittää omaa toimintaansa sekä kokea saavansa itse päättää, mitä tavoittelemisen arvoisia asioita, kuten harrastuksia hän haluaa harrastaa. (Martela, 2022, s. 569–570.) Toinen mielenkiintoinen nosto urheiluseuran edustajan haastattelusta on omasta tekemisestä nauttiminen sekä merkitykselliset kohtaamiset kentällä. Oman tekemisen kautta saatu välitön palaute lapsilta ja nuorilta ruokkii tekemistä entisestään. Yhteistyön rakentumisen ja motivaation pohjalla voi olla yksilöiden moraaliset arvot. Yksilön kokemus tehdä jotain, minkä uskoo olevan oikein, voi toimia pohjana yhteistyölle (Tyler, 2011, 36).

Yhteisyssuhde voidaan nähdä myös voimavarana, resurssina, joka mahdollistaa toimintaa yksilöiden kesken (Laihiala ym., 2022, 28–30). Urheiluseuran edustajan haastattelusta voidaan tulkita, että heidän seuransa yhteistyötä tosiaankin ohjaavat arvot, joista korostuu halu tarjota lapsille ja nuorille merkityksellisiä sekä liikunnan pariin ohjaavia kokemuksia. Kestävien yhteistyörakenteiden sekä liikuntaympäristöjen luomisessa on tärkeää huomioida muut sidosryhmät ja saada heidät osallistutettua yhteistyön suunnitteluun (Aime & Payne, 2009, 297), näin voidaan katsoa tilanteen olevan kyseisen urheiluseuran kohdalla. Urheiluseuran edustaja muistuttaa lisäksi, että keskiössä on osaavien työntekijöiden yhteinen panostus.

”Ja ne koululaiset tuntee jo meidän porukkaa. Lisäks ollaan oltu kaupungin kanssa järjestämässä loma-ajalle toimintaa ja meidän tekijöihin on tykätty ja heidät tunnetaan. Näähän menis mäkeen, jos meillä ei olis hyvät tekijät näissä. Se on pakko olla kunnossa. Meillä on tekijöillä paljon eri alojen osaamista ja kokemusta ja pystytään puhumaan uskottavasti asioista niin kuin ne on.” (Urheiluseuran edustaja)

Liikuntatoimen edustajan mukaan urheiluseurojen kiinnostus tehdä yhteistyötä ei ole vähentynyt, eli yhteydenottoja tulee heille entiseen malliin. Yhteistyön rakentumiselle liikuntatoimen edustaja näkee kuitenkin tiettyjä haasteita. Esimerkiksi massaviestintä urheiluseuroille ei aina toimi, vaikka se olisikin säännöllistä. Tähän syyksi haastateltava

epäilee olevan urheiluseurojen usein riittämätön työvoimaresurssi. Resursseihin liittyvät haasteet tunnistetaan myös urheiluseuran- ja koulun edustajan haastatteluissa. Resurssit, tässä tapauksessa työvoimaan liittyvä, ovatkin yksi yhteistyön rakentumiseen johtavia pilareita, joiden tulee olla kunnossa (Aira, 2012, 16). Liikuntatoimen edustaja on havainnut tiettyjen urheiluseurojen kanssa yhteistyön toimivan helpommin. Näissä seuroissa on lähes poikkeuksetta töissä henkilö, joka on nimitetty vastaamaan yhteistyöstä muiden toimijoiden kanssa. Urheiluseuran edustaja kertoo haastattelussaan edellä mainittuun liittyen, että heidän seurassaan juuri tähän asiaan on kiinnitetty erityistä huomiota. Sanotaan, että yhteistyön rakenteet mahdollistavat yhteistyön synnyn, mutta eivät takaa sitä (Aira, 2012, 16). Urheiluseuran sekä liikuntatoimen edustajien puheenvuoroista voidaan todeta, että yhteistyön rakentumisen mahdollistava pohja on näiden kahden osapuolten välillä positiivinen. Moniammatilliselle yhteistyölle ominainen keskusteleva luonne (Isoherranen, 2006) sekä yhteistyörakenteista resurssit, osapuolten sitoutuminen ja roolien selkeys (Aira, 2012, 16) ovat esillä. Lisäksi liikuntakasvatuksellisesta näkökulmasta tarkasteltuna haastateltu urheiluseuran edustaja tuo julki seuran tahtoa käyttää aktiivisesti voimavaroja sekä resursseja tavoitteiden saavuttamiseksi (Whitelaw ym., 2001). Edellä mainittu on Whitelaw ym., 2001, mukaan esimerkki aktiivisesta liikuntakasvatuksesta.

*”Et tuota, se että seurat on aika hyviä toteamaan asioita, mutta se, et mitä niille tehdään on toinen asia. Tietysti niinku meiltäkin tää vaatii rahaa. Meidän seura pistää tähän itseasiassa aika paljonkin rahaa. Mutta sitten, mikä muakin tietyllä tavalla pelottaa, on se jaksetaanko me odottaa se kymmenen, viistoista vuotta.”
(Urheiluseuran edustaja)*

Liikuntatoimen haastateltava myös muistuttaa, että vaikka rahallisia leikkauksia tulee tulevaisuudessa, on Turun kaupunki nimittänyt koulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä edistävään toimintaan henkilöstöä töihin. Tämä panostus toiminnan kehittämiseen on kehityssuunta, joka palvelee yhteistyön kehittymistä. Isoherranen (2006) mukaan yhteistyön voi tiivistää tilanteeksi, jossa joukolla yksilöitä on yhteinen tavoite saavutettavanaan tai ongelma, joka pitää ratkaista (Isoherranen, 2006). Urheiluseuran, liikuntatoimen tai koulun haastatteluista ei kuitenkaan ilmene suoraan mainintaa yhteisestä tavoitteesta lasten ja nuorten liikuttamiseksi, joten näin tulkinta yhteistoiminnasta voidaan katsoa olevan perustellumpi. Lisäksi kaupunki panostaa

jatkossa alueellisuuteen, kun puhutaan yhteistyön rakentumisesta koulujen ja urheiluseurojen välille. Alueellinen malli korostaa tietyn alueen seurojen ja koulujen välien ja toiminnan tiivistämistä. Moniammatillisesta näkökulmasta tarkasteltuna liikuntatoiminnan alueellisuus korostaa läheisten koulujen ja seurojen tiedonvaihtoa sekä osaamisen jakamista, kuten Kontio (2010) termiä avaa (Kontio, 2010, 8).

”Meillä on visiona, että tulevaisuudessa tehdään enemmän alueellisuutta. Eli tehdään yhteistyötä koulujen kanssa siten, että siinä on mukana ne lähialueen seurat. Toisin sanoen, kun siellä seura jalkautuu koululle, niin se harrastaminen ei kaadu siihen, että harrastus onkin toisella puolella kaupunkia, vaan siinä tutussa ja turvallisessa lähiympäristössä ja jopa koululta voitaisiin suoraan siirtyä sinne harrastus paikalle. Tämä mun mielestä taklaa paljon sellaisia harrastamiseen liittyviä esteitä.”
(Liikuntatoimen edustaja)

Koulun edustajan mukaan yhteistyön rakentuminen jää helposti yksittäisten opettajien vastuulle. Esimerkiksi oman lajitaustan tai kiinnostuksen kautta opettaja voi lähteä rakentamaan yhteistyötä urheiluseurojen kanssa. Opetushenkilöstön kuormittuminen on kaikkien haastateltavien puheenvuoroissa korostuva teema. Yhtenä rakenteellisena haasteena koulujen ja urheiluseurojen yhteistyölle voidaan pitää yksityisen sektorin ja kunnallisten toimijoiden välisiä eroja. Arvot ja rahallisen voiton tavoittelemisen tai tavoittelemattomuus ovat esimerkkejä, jotka tekevät eroa koulujen ja urheiluseurojen toiminnan välille. (Wolbring ym., 2022, 8.) Opettajien motivaatio synnyttää yhteistyötä ja palvella lasten ja nuorten liikkunnallistamista on kuormittavaa, vailla suurempaa korvausta. Toisaalta tilanteeseen on tullut koulun edustajan mukaan parannusta heidän koulussaan kerhokorvauksen korotuksen myötä.

Erityiskoulussa työskentelevä opettaja antaa myös esimerkin yhteistyön rakentumisesta. Hänen mukaansa yhteistyötä on hankala rakentaa samoin kuin perusopetuksen piirissä. Erityiskouluissa oppilaiden tuntemus on äärimmäisen tärkeää ja näin ollen liikunnallisen tapahtuman järjestämisessä on otettava oppilaiden tarpeet tarkemmin huomioon.

”Mut niinku äsken tossa puhuttiin niin, se yhteistyö ei tuu vaan sillä, et joku ilmoittaa, että me tullaan tänne teidän kouluun, sopiiko? Että kerätkää porukka kasaan. Pitää olla ensin tieto kuka siel on se joka tunnin vetää täällä meidän päädyssä. Et ketään ulkopuoline ei voi tulla suoraan tänne, tuntematta näitä oppilaita.” (Koulun edustaja)

Yhteistyön rakentuminen vaatii osapuolilta paljon resursseja, joiden järjestämisen kanssa on haasteita. Tilanteeseen on tullut parannusta esimerkiksi liikuntatoimen uusien työnimikkeiden ja koulujen kerhokorvausten myötä. Resurssiongelmät näkyvät suoraan toiminnan koordinoinnin sekä viestinnän haasteina. Urheiluseurojen, liikuntatoimen ja koulujen välinen toiminta näyttäytyy Turun alueen otannalla ristiriitaiselta. Kyseessä voi olla enemmänkin yhteistoimintaa, eli työnjakoa ilman yhteistä, ennalta määritettyä tavoitetta. Mielenkiintoisesti haastateltavat puhuvat lähes poikkeuksetta kuitenkin yhteistyöstä.

5.6 Yhteistyön merkityksellisyys

Yhteistyön merkitys voidaan ajatella yhteiskunnallisesti. Esimerkiksi julkishallinnon ja urheiluseurojen yhteistyöllä saavutetaan monimuotoisuutta ja ammatillisen osaamisen vaihtoa. Myös taloudellinen tehokkuus on yksi yhteistyön mahdollisuuksista. (Ibsen & Levinsen, 2019, 187–188.) Suomessa noin 70 % seuroista pitää yhteistyötä liikuntajärjestelmän ulkopuolisten toimijoiden kanssa merkityksellisenä ja erityisesti kunnalliset toimijat korostuvat urheiluseurojen vastauksissa (Koski & Mäenpää, 2018, 94–95). Myös kouluissa yhteistyö urheiluseurojen kanssa koetaan tärkeänä. Erityisesti liikuntatuntien sisältöjen rikastuminen ja oppilaiden motivaatio nähdään merkityksellisenä (Haapiainen, 2015, 29–30).

Urheiluseuran edustajan haastattelussa korostuu yhteistyön merkityksellisyys, eli mitä kyseinen seura arvopohjallaan tavoittelee kohderyhmää ajatellen. Haastateltava korostaa varsinkin joukkueurheilun mahdollisuutta tarttua esimerkiksi rasismiin tai syrjintään. Yhteiskunnallisesti voidaan pitää tavoittelemisen arvoisena lasten ja nuorten elämäntaitojen kehittymistä osana vapaa-ajan urheilua, kuten Ronkainen ym., (2021) kirjoittavat. Lisäksi urheiluun usein sisäänrakennetut yhteistyötaidot ja niiden hallinta tulevat vastaan, kun lapset ja nuoret kasvavat osaksi yhteiskuntaa. (Ronkainen ym., 2021.) Näitä teemoja kyetään tuomaan kouluun käsiteltäväksi liikunnallisten tapahtumien välityksellä, muun opetuksen lisäksi. Tällöin saman aihepiirin ympärillä tapahtuvaa kasvatusta saadaan laajennettua. Urheiluseuran edustajan haastatteluissa painottuu paljon arvot, kuten toisten kunnioittaminen, kannustaminen tai ihmisarvot.

Koulun ja liikuntatoimen haastattelut painottuvat enemmän kokonaisliikunta-aktiivisuuden kohentamiseen ja kunnon sekä terveyden edistämiseen. Toisaalta kyseinen haastateltu urheiluseura on suomalaisessa kontekstissa edelläkävijänä, kun puhutaan urheiluseurojen vastuullisuudesta yhteiskunnallisesti.

”Joo se on kiva haastaa ja kannustaa oppilaita liikkumaan, mutta tärkeintä mun mielestä on se viimeinen viisi minuuttia, kun meitsi siinä puhuu joukkuepelaamisesta, toisten kunnioittamisesta, huomioon ottamisesta, kannustamisesta ja yhdessä tekemisen merkityksestä yksittäistenkin ihmisten tavoitteiden saavuttamisessa.” (Urheiluseuran edustaja)

Urheiluseuran edustaja kertoo havainneensa koulujen sekä opettajien ottavan mielellään vastaan apua lasten ja nuorten liikuttamisessa sekä kasvatuksessa. Haastateltava tiedostaa koulujen arjen olevan hektistä. Opettajille ulkopuolisen tahon järjestämä liikuntatapahtuma tarjoaa mahdollisuuden tarkkailla ja arvioida oppilaita sivusta, toisenlaisesta näkökulmasta. Opettajien kannalta vastuun ja töiden jakaminen muiden osapuolten tekijöiden kanssa on kansainvälisen tutkimuksen mukaan tavoittelemisen arvoista (Williams & Binks, 2024, 12–13). Samoin voidaan mielestäni tulkita suomalaisessa kontekstissa, sillä koulun aikuisten kuormitus on kasvanut.

Koulun aikuisten hektinen arki huolestuttaa myös liikuntatoimen edustajaa, joka tuo julki liikunnanopetuksen tulevaisuudessa vähenevän resurssin, joka omalta osaltaan voi köyhdyttää mahdollisuuksia tutustua laajaan kirjoon eri lajeja. Liikuntatoimen edustajan haastattelussa korostuu ajatus lasten ja nuorten mahdollisuudesta päästä tutustumaan uusiin lajeihin koulujen ja urheiluseurojen välisen yhteistyön kautta. Koulujen ja urheiluseurojen yhteistyön merkitystä korostaa myös Kokon (2017) huomio urheiluseurojen toimintaan osallistuvien lasten ja nuorten kasvaneesta lukumäärästä. Vaikka määrät ovat kasvaneet, tilanne on kuitenkin se, että yksi kolmasosa urheiluseuroissa liikkuvista lapsista ei täyty viikoittaista liikuntasuosituksia. (Kokko, 2017, 115–116.) Liikkuminen urheiluseurojen ja koulujen yhteistyöllä järjestetyissä tapahtumissa sekä koulupäivän aikana, että sen jälkeen voisi tuottaa positiivisia tuloksia. Liikuntatoimen haastateltava luonnehtii tilannetta sellaiseksi, jossa kaikki osapuolet voittavat. Urheiluseurat pääsevät lasten tietoisuuteen, joka oli myös Haapiaisen, 2015 toteuttaman tutkimuksen mukaan urheiluseurojen mielestä positiivinen yhteistyö tulos (Haapiainen, 2015). Toisaalta koulun liikuntatunneista tulee

sisällöltään rikkaampia sekä monimuotoisempia, samoin kuten Haapiainen kirjoittaa (Haapiainen, 2015, s. 29–30). Yhteistyön merkityksellisyys liittyy haastateltavan mielestä juuri edellä mainittuihin teemoihin.

”Lapset pääsee näin tutustumaan uusiin lajeihin ja se on sellainen win-win tilanne, niin seuralle kuin sitten koululle, kun liikuntatuntien sisällöistä tulee rikkaampia ja monimuotoisempia.... Lisäksi kouluilla on liikunnanopetukseen jatkuvasti vähemmän ja vähemmän resurssia, eli siellä voi olla edessä tilanne, jossa mahdollisuudet tutustua erikoisempiin lajeihin voi hävitä.” (Liikuntatoimen edustaja)

Yhteistyön merkityksellisyys perustuu urheiluseuran edustajan mukaan myös lasten mahdollisuuteen haaveilla ja saada merkityksellisiä kokemuksia. On muistettava, että nämä kokemukset tai tuntemukset ovat kuitenkin subjektiivisia. Esimerkiksi urheiluseuran edustusjoukkueen pelaajien kanssa liikkuminen päivän aikana tarjoaa monelle lapselle kokemuksen, josta he ovat haaveilleet. Haastateltava korostaa edustamansa seuran tekemää, vastullisuusajatteluun perustuvaa työtä. Heidän tarkoituksenaan on näyttää muille liikunnan kentällä vaikuttaville toimijoille, että yhteiskunnallisesti vaikeitakin asioita kyetään nostamaan esiin ja ottamaan puheeksi itse liikkumisen yhteydessä.

”Meidän vastuullisuustyöryhmän johtaja sanoi hyvin jo vuosi sitten terveisiä seuroille, että joko te olette tämän vastullisuusajattelun aallonharjalla, tai te hukutte ensimmäiseen aaltoon.” (Urheiluseuran edustaja)

Liikuntatoimen edustaja mainitsee haastattelussa myös harrastuskentän polarisoitumisen. On olemassa perheitä, joissa lapset harrastavat mahdollisesti useammassakin seurassa. Näiden perheiden vanhemmat ovat usein aktiivisia toimijoita seuroissa ja tuntevat seuramaailmaa. Toisaalta löytyy perheitä, joissa kyseinen harrastus- ja seuramaailma on tuntemattomampaa ja joiden lapset liikkuvat vähemmän. Kouluissa järjestettävät seuravierailut voisivat poistaa tätä kuilua erilaisten perheiden välillä ja häivyttää taustojen vaikutusta liikunnan harrastamisen aloittamiseen. Lisäksi polarisoitumiseen vaikuttaa se, asuuko kaupunkialueella vai maaseudulla, jossa välimatkat ja mahdollisuudet harrastaa ovat heikompia (Haapala ym., 2010, 7–8). Haastateltava kokee, että juuri näiden harrastamattomien perheiden lapset hyötyvät yhteistyöstä eniten.

Harrastuskentän polarisoituminen korostuu myös koulun edustajan haastattelussa. Opettaja kertoo haastattelussa yhteistyön merkityksellisyyden liittyvän esimerkiksi erityislasten tai heikommista sosioekonomisista lähtökohdista olevien lasten asemaan. Positiivisten kokemusten saaminen on tärkeää, kun halutaan kannustaa lapsia ja nuoria liikkumaan. Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet (2014) korostaa juuri positiivisuutta, sosiaalisen ja psyykkisen hyvinvoinnin perustana (POPS, 2014, s. 148–149). Koulun edustaja kertoo saaneensa palautetta vanhemmilta, jotka ovat sanallistaneet haasteita löytää omalle lapselleen sopivaa harrasteryhmää. Liikuntatoimessa tiedostetaan harrasteryhmien haasteet, jotka liittyvät sopivien ja halukkaiden valmentajien tai ohjaajien löytämiseen. Haastateltava pitää omaan kokemukseen perustuen hyvänä, että heidän koulussaan kyetään tarjoamaan näille lapsille harrastustoimintaa säännöllisesti urheiluseuran tukemana. Erilaiset liikuntatilanteet harjoittavat tunteiden tunnistamista sekä säätelyä, sosiaalisuutta, parhaansa yrittämistä ja muiden huomioimista (POPS, 2014, s. 148–149), nämä edellä mainitut ovat tärkeitä taitoja, joiden harjoittelussa liikunta sekä liikkuminen on luonnollinen tapa kehittyä. Tuttujen aikuisten kanssa liikkuminen heti koulupäivän jälkeen on pyörinyt heidän koulussaan jo useamman vuoden ajan. Haapalan ym., (2010) mukaan erityisesti koulupäivän jälkeiset liikuntatapahtumat vaikuttavat positiivisesti fyysiseen toimintakykyyn ja psykososiaaliseen hyvinvointiin (Haapala ym., 2010, 13). Opettaja kertoo haastattelussa myös urheiluseuran edustajien saavan silmiä avaavia kokemuksia varsinkin erityislasten kanssa toimimisesta. Yhteistyö koulun ja urheiluseuran välillä tuo hyvää hänen mukaansa kaikille osapuolille.

Urheiluseurojen, koulujen ja julkisen sektorin välinen yhteistyö voidaan tulkita merkitykselliseksi sekä yhteiskunnallisesti, että yksilöllisesti. Sen merkitys toimintaa järjestäville ammattilaisille ja tapahtumiin osallistuville lapsille on subjektiivinen, mutta haastattelujen perusteella voidaan esittää olettaimus, jonka perusteella yhteistyön kehittäminen nähdään tärkeänä. Merkityksellisyyteen liittyy monia erilaisia näkökulmia, joista liikuntatuntien sisältöjen monipuolistaminen, kokemuksellisuus sekä positiivinen ilmapiiri ja kokonaisliikunta-aktiivisuus korostuvat haastatteluissa, sekä tutkimuskirjallisuudessa. Yhteistyön merkitys ulottuu myös resursseihin, koska yhteistyö kunnallisten toimijoiden sekä yksityisten urheiluseurojen välillä vähentää

työmäärää sekä kokonaiskuormitusta. Toimivan yhteistyön avulla kyetään haastateltavien mukaan madaltamaan harrastamisen esteitä sekä kaventamaan harrastusten aloittamiseen liittyviä eroja esimerkiksi perheissä, joissa kosketus seuratoimintaan on vähäinen. Kokonaisuudessaan kokonaisvaltainen yhteistyö näyttäytyy kaikkia osapuolia hyödyttävänä, joka edistää yksilöiden ja yhteiskunnan hyvinvointia.

5.7 Yhteistyön merkitys lasten ja nuorten hyvinvoinnin sekä liikuntaharrastuneisuuden kannalta

Tavoitteellinen yhteistyö koulujen ja urheiluseurojen välillä on tärkeää, sillä liikunnan hyvinvointivaikutukset fyysiseen, psyykkiseen ja henkiseen hyvinvointiin ovat tutkimuksen mukaan kiistattomat (Backman ym., 2023). Säännöllisen liikunnan hyvinvointivaikutukset ulottuvat esimerkiksi henkisen hyvinvoinnin osa-alueella masennuksen oireiden vähentymiseen (Heiskanen, Huttunen & Tuulari, 2011, 208–210). Terve elämä ei ole kuitenkaan vain oireiden vähäisyyttä vaan lisäksi liikunnan sekä pelaamisen välityksellä voidaan lasten ja nuorten kanssa harjoittaa elämässä olennaisia taitoja, kuten tavoitteiden asettamista, ajankäytön hallintaa ja yhteistyötaitoja (Lindberg, 2016). Lisäksi kunto, terveys sekä sosiaalisuus ovat POPS (2014) mukaan arvoja, joita tulee suomalaiseseen liikunnanopetukseen sisällyttää (Ilmanen, 2017, 41–43).

Urheiluseuran edustaja kertoo haastattelussaan uskovansa, että heidän tiivis yhteistyönsä koulujen kanssa edistää lasten ja nuorten liikuntaharrastuneisuutta. Hän tiedostaa lasten tavoittamisen haasteen. Urheiluseuran edustajan mukaan kuitenkin he kykenevät koulussa kertomaan lapsille kasvotusten, että milloin tapahtumia on ja mitä ne sisältävät. Haastateltava muistuttaa, että ilman pitkäjänteisyyttä tai suunnitelmallisuutta, on haasteellista saada mahdollisimman monta lasta mukaan toimintaan. Haastateltavan mukaan ne lapset, jotka lähtökohtaisesti ovat innostuneita ja haluavat liikunnallistamistapahtumiin osallistua, ovat yleensä helposti mukana. Ongelmana on saada aktivoitua se osa lapsista ja nuorista, jotka eivät koe liikuntaa mielenkiintoisena. Allardtin (1976) mukaan hyvinvointiarvo itsensä toteuttaminen

(being) tarkoittaa yksilön vapautta valita hänelle mieluisia vapaa-ajan harrastuksia, toimintaa tai yhteiskunnallista osallistumista (Allardt, 1976, 39–49). Tästä voi koitua haasteita, sillä ne, jotka eivät miellä liikuntaa itselleen mieluisaksi jäävät herkästi sen ulkopuolelle. Näiden lasten motivointi liikunnan pariin täytyy toteuttaa heidän itsensä toteuttamisen arvon puitteissa, sillä muuten tilanne voi johtaa itsensä toteuttamisen vastakohtaan eli vieraantumiseen. Haastateltava nostaa esiin oman huolen valtakunnallisten MOVE-mittausten tuloksista. Tulosten mukaan 5. -ja 8. luokkalaisten fyysinen toimintakyky on suurella osalla heikolla tasolla (Move!, 2022).

”Kun katot noita MOVE-mittausten tuloksia, jotka tässä taas pian julkaistaan. Et kamalaa kuinka huonossa kunnossa meidän lapset on, mutta tiedän, että he on yrittäneet muuttaa sitä viestintää positiivisempaan suuntaan, mutta kuitenkin sieltä näkee sen faktan. Lapset liikkuu liian vähän, aivan liian vähän.” (Urheiluseuran edustaja)

Urheiluseuran edustaja kertoo, että liikuntaharrastuneisuuden ja koulujen sekä seurojen yhteistyön väliltä ei ole saatavilla mittaustuloksia tai tutkimusta. Hänen mukaansa yhteistyön vaikuttavuutta suhteessa liikuntaharrastuneisuuteen on hankala mitata. Liikuntatoimen edustajan haastattelusta löytyy samankaltaisia ajatuksia liittyen liikuntaharrastuneisuuteen ja yhteistyöhön, kuin urheiluseuran edustajan haastattelusta. Liikuntatoimen edustajan mukaan liikuntaharrastuneisuuden esteitä voidaan poistaa yhteistyön kautta. Esimerkiksi urheilulajin tai tietyn seuran tunteminen entuudestaan voi madaltaa kynnystä hakeutua osaksi seuran toimintaa.

Myös liikuntatoimen edustaja toivoisi liikuntaharrastuneisuuden sekä koulun ja seuran yhteistyön vaikuttavuudesta mittaustuloksia. Haastateltavan näkemyksen mukaan yhteistyö seurojen ja koulujen välillä mahdollistaa liikuntatuntien rikastuttamisen uusilla lajeilla, varsinkin nykytilanteessa, jossa koulun liikuntabudjetista karsitaan. Liikuntatoimen edustaja on sitä mieltä, että erityisesti lapset, jotka eivät vielä harrasta liikuntaa hyötyvät yhteistyöstä eniten. Liikuntaharrastuneisuuteen liittyä haastateltavan mukaan myös drop out -ilmiö, joka näyttäytyy varsinkin teini-ikäisten nuorten kohdalla voimakkaasti. Hänen mukaansa seurojen toiminnassa tulisi ottaa huomioon kaikenlaiset harrastajat ja luoda mahdollisuuksia osallistua rennompiin harrasteryhmiin. Allardtin (1976) mukaan tavoiteltavat hyvinvointiarvot määrittyvät yhteiskunnallisesti ja muuttuvat ajan kuluessa (Allardt, 1976, 21–23). Tämän takia

voidaan tulkita, että erilaisten harrasteryhmien kehittäminen ja ylläpito ei yhteiskunnallisesti ensimmäinen prioriteetti. Lisäksi aikaisemmin tutkimuksessa kerrotaan urheiluseuran edustajan haastattelusta ja valmentajien omista arvoista sekä siitä, että näiden valmentajien motivaatio keskittyy enemmänkin edustus- ja kilpajoukkueetasolle. Näin ollen drop out -ilmiön katkaisemiseksi tärkeät matalan kynnyksen liikuntaharrastusryhmät ja niiden tärkeys korostuvat. Tavoitteellisella yhteistyöllä ja tarkemmalla resurssien jakamisella voitaisiin mahdollisesti parantaa harrasteryhmien saatavuutta, kuten Wolbring ym., (2022) kirjoittavat.

”Seuroissa pitäisi olla mahdollisuus, nousta johonkin kilparyhmään, jos niin haluaa. Tämä ajatus toimii myös toiseen suuntaan. Siinä kohtaa, kun et halua enää harrastaa hampaat irvessä, pitäisi olla myös mahdollisuus tiputtautua rennompaan ryhmään. Monessa kyselyssä on korostunut se, että nuoret lopettaa harrastamisen seurassa, koska kilpailu ei enää kiinnosta niin paljon kuin ennen ja seurasta ei ole löytynyt sopivaa rennompaa ryhmää.”
(Liikuntatoimen edustaja)

Harrasteryhmiin liittyen haastateltava kertoo Turun alueella tehtävän kouluilla etsivää harrastustoimintaa osana harrastamisen Turun mallia. Kouluilla kartoitetaan harrastamattomilta nuorilta mahdollisia liikunnallisia kiinnostuksen kohteita. Kiinnostuksen kohteiden perusteella kyetään luomaan paikallisesti toivottuja harrasteryhmiä liikuntatoimen koordinoimana ja kustantamana. Näiden ryhmien ohjauksessa paikallisilla urheiluseuroilla on suuri merkitys ja vetovastuu.

Yhteistyö koulujen ja urheiluseurojen välillä on urheiluseuran edustajan mukaan yksi osa isompaa kokonaisuutta, kun pyritään löytämään keinoja lasten ja nuorten heikentyneen peruskunnan kohentamiseen. Urheiluseuran edustaja nostaa esiin MOVE-mittaukset ja tosiasian siitä, että Suomessa lapset ja nuoret liikkuvat aivan liian vähän. Allardtin hyvinvointiteoriaan pohjautuen voidaan todeta, että hyvinvoinnin tavoiteltavat arvot on luotu yhteiskunnallisesti (Allardt, 1976, 21–23). Toisin sanoen lasten ja nuorten vähäistä liikkumista ja heikentyneitä peruskuntoa pidetään yhteiskunnallisesti esteenä Allardtin esittämälle tarpeen tyydytykselle. Henkilön oma subjektiivinen näkemys hänelle tärkeistä tarpeen tyydytyksen arvoista voi kuitenkin poiketa yhteiskunnallisesti luoduista arvoista. Hyvinvoinnin näkökulmasta urheiluseuran edustaja kertoo havainneensa varsinkin maahanmuuttajataustaisten

lasten jäävän herkästi toiminnan ulkopuolelle. Urheiluseuran järjestämissä tapahtumissa on haastateltavan mukaan läsnä aina useampi ohjaaja, jotka kykenevät toiminnan ohessa ottamaan kaikki osallistujat huomioon. Haastateltava korostaa tapahtumien jättävän positiivisen mielikuvan osallistujille, joka voi parhaillaan tarjota motivaatiota ottaa liikunnan isommaksi osaksi arkea. Allardtin hyvinvointiteorian yhteisyyssuhteet (loving) voidaan katsoa liittyvän juuri maahanmuuttajataustaisten lasten kokemuksiin toveruudesta, ihmisellä on teorian mukaan tarve kokea olevansa osa ryhmää tai sosiaalista verkostoa (Allardt, 1976, 39–49) ja urheiluseuran edustajan haastattelun perusteella osassa heidän järjestämässään tapahtumissa yhteisyyssuhteet otetaan huomioon.

”Me vaan ollaan tapahtumissa oikeessa paikassa oikeaan aikaan ja voidaan laittaa se käsi siihen olkapäälle ja antaa huomiota. Esimerkiksi niille, jotka meinaa jäädä vähän syrjään ja sitten niille, keillä meinaa mennä överiksi. Siinä pääsee niin syvälle sinne ruohonjuuritasolle sitä toimintaa ja siihen aitouteen, josta tässä loppujen lopuksi on kyse. Kun me riisutaan tää kaikki tästä ympäriltä, niin se on se ilo ja pelaaminen.” (Urheiluseuran edustaja)

Koulun edustaja näkee urheiluseurojen ja koulujen välisen yhteistyön tarjoavan lapsille mahdollisuuden positiivisiin liikunta kokemuksiin ja sosiaaliseen kanssakäymiseen. Allardtin hyvinvointiteoria kolmas hyvinvointiarvo (being) liittyy vahvasti mahdollisuuteen toteuttaa itseään liikuntatapahtumien yhteydessä, yksilö saa itselleen mieluisaa tekemistä ja kokee olevansa arvostettu (Allardt, 1976, 39–49). Lisäksi urheilulla ja liikunnalla voidaan katsoa olevan tärkeä koulutuksellinen ulottuvuus ja rooli sosiaalisena sekä kulttuurisena toimijana (Ronkainen ym., 2021). Esimerkkinä opettaja kertoo koulun jalkapallokerhon, jossa ei ole eri ikäryhmille tehty rajausta.

”Meilläkin futiskerhossa nuorin on kolmoselta ja vanhin kasilta, silti kaikki pystyy olemaan yhdessä. Ja mitä sitten, jos toinen on parempi. Ne nuoremmat kattoo et toi on hyvä ja mäkin haluan tollaseks. Se mallioppiminen on isossa osassa tossa liikkumisessakin. Et mun mielestä se on todellakin hyvinvointia.” (Koulun edustaja)

Koulun edustajan mukaan liikuntakerhojen hyvinvointiin liittyvä vaikutus korostuu sosiaalisissa suhteissa ja taidoissa. Liikunnan positiiviset hyvinvointivaikutukset fyysisiin, henkisiin sekä sosiaalisiin ulottuvuuksiin ovat kiistattomat (Backman ym., 2023). Elämän varrella tarvittavien taitojen harjoittelu on itse liikkumisen ohessa on

nykykäsityksen mukaan toivottavaa. Esimerkiksi tavoitteiden asettaminen, ajankäytön hallinta sekä yhteistyötaidot ovat kiinteä osa liikuntaa ja liikkumista (Ronkainen ym., 2021). Muutos koulun liikuntakasvatuksen ajattelumalleissa on viime vuosikymmenien aikana siirtynyt enemmän kohti suunnitelmallisuutta, tavoitteellisuutta ja kasvatuksellisuutta (Lahti, 2017, 25–28). Koulun edustaja korostaa haastattelussaan yhdessä tekemistä, huolimatta iästä tai luokka-asteesta. Liikuntapedagogiikan kentällä pidetäänkin terveyden arvoa tärkeänä ja liikunta sen kaikissa muodoissa on iso osa ihmisen tervettä elämää (Ilmanen, 2017, 47–48). Koulun edustaja tuo ilmi myös mallioppimisen ja kokee sen hyvinvointia edistävänä. Kun lapset ja nuoret pääsevät harjoittamaan sosiaalisia taitoja erilaisissa ryhmissä ja ympäristöissä liikuntasuhde voi vahvistua. Kokonaisvaltaisen hyvinvoinnin saavuttaminen hankaloituukin huomattavasti, jos yksilö ei kykene ottamaan liikunnallisuutta kiinteäksi osaksi elämäänsä. (Ilmanen, 2017, 47–48.) Haastateltava opettaja toivoisi tulevaisuudessa yhteistyötä eri urheiluseurojen kanssa enemmänkin, sillä hän on havainnut seurojen kanssa toteutettavan yhteistyön tuovan oppilaille ja heidän perheilleen paljon hyvää.

Koulujen ja urheiluseurojen yhteistyöllä nähdään olevan merkittävä, joskin rakenteellisesti haasteellinen rooli lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistämässä. Yhteistyön ja liikuntaharrastuneisuuden välistä yhteyttä ei ole haastattelujen teko hetkellä mitattu. Liikuntatoimi sekä urheiluseura kuitenkin kertoivat kokeilevan erilaisia vaikuttavuuden mittaamiseen soveltuvia menetelmiä tulevaisuudessa. Liikunnan hyvinvointivaikutukset ovat kiistattomat ja moni lapsi liikkuu suositusten mukaan. Valitettavan suuri osa kuitenkin pysyy ohjatun toiminnan ulkopuolella. Haastattelut korostivat yhteiskunnallisia arvoja ja parempaa resurssien jakoa, jotka tukisivat liikunnan määrän lisäämistä ja sitä kautta hyvinvoinnin kasvua. Yksilön omien mieltymysten ja yhteiskunnallisten tavoitteiden välillä voidaan katsoa olevan jännitteitä, joiden välityksellä liikunnasta vieraantuminen kasvaa. Kokonaisuutena yhteistyö yleisen hyvinvoinnin kannalta näyttäytyy aineistossa tärkeänä, mutta mahdollisesti riittämättömänä yksittäisenä ratkaisuna.

6 Pohdinta

Pohdintakappaleeseen sisältyy ensimmäisenä alalukuna yhteenveto, jossa tuon esiin tulososion tärkeimpiä huomioita sekä omaa pohdintaani. Näiden huomioiden kautta pyrin kuvailemaan tutkimuksen merkitystä ja soveltamaan sitä laajemmin yhteiskunnalliseen sekä liikuntapoliittiseen keskusteluun. Sisällytän pohdintakappaleeseen myös alaluvun, joka tarkastelee tutkimuksen eettisyyttä. Alaluvussa 6.3 esitän tulkintani koskien tutkimukseni validiteettia. Lopuksi esittelen mielestäni mielenkiintoisia jatkotutkimuskohteita.

6.1 Yhteenveto

Turun seudun koulu-urheiluseura yhteistyötä tarkasteleva tutkimukseni tulokset osoittavat, että osapuolten välinen toiminta on pääosin toimivaa ja siihen sisältyy paljon erilaisia onnistumisia. Toisaalta aikaisempaan tutkimukseen verrattuna yhteistyömallit ovat pysytelleet suhteellisen muuttumattomina (Haapiainen, 2015). Esimerkiksi yhteistyön kautta toteutetut liikuntatapahtumat toteutuvat pääasiassa edelleen liikuntakerhojen sekä lajiesittelyjen muodossa. Haastattelemani koulu sekä urheiluseura kertovat yhteistyön toistensa kanssa olevan luonteeltaan jatkuvaa sekä pitkäjänteistä, lisäksi liikuntatoimen rooli koulujen ja urheiluseurojen yhdistäjänä näyttäytyy aineistossa kaikkia osapuolia palvelevana.

Mielenkiintoisena ulottuvuutena näen termien yhteistoiminta sekä yhteistyö välisen päällekkäisyyden. Tutkimuksen aikana käytin pitkälti yhteistyön käsitettä, samoin toimivat haastateltavat. Tähän on voinut olla vaikuttimena haastattelukysymysten asetettu muoto, jossa termi yhteistyö korostui. Tuloksien analysointi paljasti koulujen, urheiluseurojen sekä liikuntatoimen toiminnan vaikuttavan enemmän yhteistoiminnalta, joka voidaan ajatella työnjakona (Bedwell ym., 2012; Aira, 2012, 18). Yhteistyö käsitteenä pitää sisältää yhteisesti päätetyt tavoitteet, tarkan johtamisen sekä toiminnan kehittyvän luonteen (Bedwell ym., 2012).

Yhteistyön merkityksellisyys korostuu aineistossa. Se sisältää haastateltavien mukaan liikunnanopetuksen rikastuttamisen, kokemuksellisuuden lisäämisen, liikunnan ilon ja kokonaisliikunta-aktiivisuuden sekä hyvinvoinnin tukemisen. Yhteistyön nähtiin

mahdollistavan harrastamisen kynnyksen madaltamisen ja tärkeänä koettiin lisäksi eriarvoisuuden kaventaminen, varsinkin heikommassa asemassa olevien perheiden lasten kohdalla.

Toimintaan liittyi myös paljon ongelmia, joista keskeisimpiä olivat aineiston mukaan resurssipula, henkilöstön kuormitus, viestinnän sekä koordinoinnin haasteet ja eri toimijoiden arvopohjien ristiriidat. Näiden tekijöiden vaikutus ulottuu aineiston mukaan yhteistyön suunnitelmallisuuteen, pitkäjänteisyyteen ja vaikuttavuuteen.

Vaikuttavuuden mittaamiseen soveltuvia menetelmiä liikuntatoimen ja urheiluseuran edustajat kertoivat haluavansa kokeilla, sillä mittaamista ei ole toteutettu. Erityisesti vaikuttavuuden mittaaminen koettiin tärkeäksi hyvinvoinnin sekä liikuntaharrastuneisuuden osa-alueilla.

Uutiset ja media ovat uutisoineet lasten sekä nuorten liikuntaharrastamisen ongelmista Suomessa aktiivisesti. Seurat menettävät harrastavat lapset yhä aikaisemmassa vaiheessa. Syitä on monia ja esimerkiksi Yle uutisoi ongelmien liittyvät harrastamisen liialliseen kilpailullisuuteen, sopivien harrastusryhmien vähyyteen sekä liian aikaiseen lajivalintaan, joka lisää liikkumisen yksipuolisuutta ja lisää jopa loukkaantumiseriskiä (Yle, 2026). Oman tutkimukseni aineisto on linjassa edellä mainittujen huomioiden kanssa. Erityisesti yksilölle sopivan harrasteryhmän löytäminen vaikuttaa olevan yksi tärkeimmistä liikuntaan kiinnittymistä edistävästä osa-alueista. Yhteiskunnallinen huoli lasten ja nuorten liikkumisesta on todellinen, asiaan on havahduttu ja se tunnistetaan. Esimerkiksi valtion tasolla lasten ja nuorten liikkumisen esteiden karsimiseen on Suomessa herätty (Valtioneuvoston julkaisu: 58, 2023). Ongelmana voi kuitenkin olla malttamattomuus, joka yhteiskunnassa tuntuu olevan nykyään pinnalla, kuten urheiluseuran edustaja kertoo puhuessaan yhteistyön tulosten näkymisestä vasta pitkällä aikavälillä: *”Mutta sitten, mikä muakin tietyllä tavalla pelottaa, on se jaksetaanko me odottaa se kymmenen, viistoista vuotta.”*

Yhteiskunnallisesti merkittävään ongelmaan on keksittävä strategia, joka kannustaa lapsia ja nuoria liikkumaan lisäksi vapaa-ajalla, harrastetoiminnan ulkopuolella. Olympiakomitean uutinen pohtii keinoja lasten ja nuorten motivointiin. Esimerkiksi matkat harrastuspaikoille tapahtuvat nykyään usein jollain muulla tavalla, kuin itse

liikkuen (Olympiakomitea, 2025). Tämän tutkimuksen tuloksiin pohjautuen syy voi löytyä seurojen toimintakulttuurista, joissa alueellisuus jätetään vähälle huomiolle, joka johtaa harrastusmatkojen pidentymiseen. Oman lähialueen harrastusmahdollisuuksien vähäisyys liitettyä liian aikaiseen lajivalintaan sekä kilpailullisuuteen ohjaa motivoituneita harrastajia usein isojen liikuntaorganisaatioiden toiminnan piiriin. Nämä seurat haalivat harrastajia laajalta alueelta, usein korostavat kilparyhmiä, eivätkä tarjoa alemman tason harrastusmahdollisuuksia. Kun motivaatio hiipuu, eikä seurassa ole mahdollista pudottautua toiseen ryhmään, harrastaminen pahimmassa tapauksessa loppuu.

Kaiken kaikkiaan tämän tutkimuksen tulokset viittaavat siihen, että yhteistyöllä on merkittävä potentiaali, mikäli sen toteuttaminen tehdään oikein. Yhteistyö näyttäytyy keskeisenä elementtinä, kun halutaan ratkaista lasten ja nuorten liikkumattomuuden haasteita. Toisaalta pelkkä yhteistyö ei näyttäydy riittävän, vaan aineistossa korostuu tarve rakenteellisille sekä toiminnallisille muutoksille.

6.2 Tutkimuksen eettisyys

Suomessa on käytössä kaikkien eri tieteenalojen tutkijoita koskevat ja heidän toimintaansa ohjaavat eettiset periaatteet. Tutkittavat ihmiset ovat perustuslain suojaamia, eikä tutkimuksella saada vaikuttaa esimerkiksi heidän erilaisiin vapauksiinsa, koskemattomuuteen tai yksityisyyden oikeuksiin. Tutkimusta toteuttavan tutkijan on myös huomioitava osallistujien ihmisarvo sekä itsemääräämisoikeus. Näiden lisäksi tieteellisessä tutkimuksessa tulee noudattaa TENKin laatimia ohjeita hyvästä tieteellisestä käytännöstä. Näihin ohjeisiin lukeutuu esimerkiksi tutkijoiden velvollisuus noudattaa ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettisiä periaatteita ja pyydettyä tarvittaessa lausunto ennen tutkimukseen ryhtymistä. (Kohonen, Kuula-Luumi & Spoof, 2019, 6–7.) Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaiseman, tutkimusasetelmaa tarkastelevan kaavion (Kohonen, Kuula-Luumi & Spoof, 2019, kaavio 1, 18) mukaan erillinen lausunto tarvitaan, jos tutkimukseen osallistuvalla henkilöllä tai hänen läheisillään aiheutuu henkistä haittaa tai turvallisuusuhkaa, tutkittavalle esitetään mahdollisesti voimakkaita ärsykejä, puututaan fyysiseen koskemattomuuteen tai poiketaan tietoon perustuvan suostumuksen periaatteesta.

Tämän tutkimuksen osalta ei erilliselle lausunnolle ollut tarvetta, sillä mikään esitetyistä kohdista ei täyttnyt.

Tutkittavalle, tämän tutkimuksen tapauksessa haastatteluun osallistuvalla henkilölle tiedotus tutkimusasetelmasta ja tutkittavan oikeuksista on tärkeää. Ensinnäkin haastateltavan oikeus osallistua vapaaehtoisesti on tutkimuksen eettisten periaatteiden mukaisesti tuotava selkeästi julki. Myös haastateltavan oikeus kieltäytyä osallistumisesta tai lopettaa osallistuminen ilman perusteluja tutkimuksen missä vaiheessa tahansa on ilmoitettava etukäteen. Lisäksi tutkimuksen eettisten periaatteiden mukaisesti on tutkimukseen osallistuvalla henkilöllä oikeus saada tietoa tutkimuksen merkityksestä, tavoitteista tai hänen omista henkilökohtaisista tiedoistaan. Tutkittavalle on siis tarjottava mahdollisimman todenmukainen kuva tutkimuksen kulusta. Tämänlainen läpinäkyvyys osapuolten välillä kuuluu olennaisena osana eettisesti oikein toteutettuun tutkimukseen. (Kohonen, Kuula-Luumi & Spoof, 2019, 8–9.)

Tämän tutkimuksen aikana ei haastatteluun osallistuvilta henkilöiltä kysytty henkilötietoja, kuten nimeä, osoitetta tai henkilötunnusta. Näiden tietojen tiedustelu olisi ollut tutkimuksen kannalta epärelevanttia. Toisaalta tutkimuksen kannalta tärkeää oli kysyä haastateltavilta lupa saada käyttää heidän organisaatiossaan edustamiaan työtehtäviä, nimikkeitä tai vastuualueita. Esimerkiksi rehtori, liikunnanopettaja, liikunnallistamisvastaava, liikuntakoordinaattori olivat nimikkeitä, joiden käytölle kysyttiin lupaa haastattelukutsujen yhteydessä. Täyttä tunnistamattomuutta ei kuitenkaan voitu luvata. TENKin tutkimuseettisessä ohjeistuksessa (2019) korostetaan, että vaikka tutkimukseen osallistujalta ei tuoda julki henkilökohtaisia tunnistetietoja, voi joku organisaation hyvin tunteva tunnistaa haastatteluun osallistuneen henkilön (Kohonen, Kuula-Luumi & Spoof, 2019, 11–13).

Haastatteluiden kautta kerätty informaatio ja myöhemmin tehdyt litteroinnit säilytettiin koko tutkimuksen ajan tietoturvalisessa, Turun yliopiston Seafile- nimisessä pilvipalvelussa. Tutkimuksen valmistuttua kaikki materiaali poistettiin järjestelmästä.

6.3 Tutkimuksen luotettavuus

Tieteellistä tutkimusta toteutettaessa on tutkijan syytä muistaa noudattaa hyvää tieteellistä käytäntöä, jonka kautta luodaan pohjaa luotettaville tutkimustuloksille. Tässä tutkimuksessa hyvä tieteellinen käytäntö merkitsee aikaisemman tutkimuksen hyödyntämistä perustellusti sekä oikeaoppista viittaamista aikaisempaan tutkimukseen.

Tutkimuksen luotettavuutta voidaan yleisesti arvioida kahden käsitteen kautta, jotka ovat reliabiliteetti ja validiteetti. Reliabiliteetti tarkoittaa tutkimuksen toistettavuutta. Toistettavuuden käsitteen voi avata seuraavasti: tuottaako samat lähtökohdat omaava tutkimuksen viitekehys samanlaisissa olosuhteissa toteutettuna samankaltaisia tuloksia. (Eskola & Suoranta, 1998, 154.) Laadullisen tutkimuksen reliabiliteettia on mielestäni haastavaa pohtia, sillä tutkijan omat ennakkokäsitykset tai asenteet vaikuttavat aina taustalla. Näin ollen samankaltaisista lähtökohdista toteutettuna tutkimuksen tulokset saattavat vaihdella tutkijan mukaan. Tässä tutkimuksessa oli lähtökohtana toimia, tulkita ja pohtia tutkimusongelmia mahdollisimman objektiivisesti. On kuitenkin syytä muistaa, että täydellistä objektiivisuutta ei laadullisessa tutkimuksessa ole mahdollista saavuttaa. Laadullisen tutkimuksen keskiössä on tutkija itse. On muistettava myöntää tutkijan olevan keskeinen tutkimusväline. Tästä syystä tutkimuksen luotettavuutta arvioitaessa on otettava huomioon koko tutkimusprosessi. (Eskola & Suoranta, 1998.)

Tämän tutkimuksen liitteistä löytyy tutkimuksessa käytetty haastattelurunko, suostumuslomake sekä tiedote haastateltaville, joiden pohjalta tutkimuksen voi toteuttaa esimerkiksi jollain toisella paikkakunnalla. Lisäksi tämän tutkimuksen luotettavuuteen ja ennen kaikkea yleistettävyyteen vaikuttaa haastateltavien lukumäärä, joka oli alhainen. Tätä tutkimusta voidaan mielestäni pitää paikkansapitävänä, sillä asetettuihin tutkimusongelmiin saatiin aineiston ja taustatutkimuksen puitteissa merkityksellisiä vastauksia. Haaste tämän tutkimuksen viitekehyksessä oli termien yhteistyö ja yhteistoiminta merkityserot, jotka saattoivat tuottaa haastatteluvaiheessa väärinkäsityksiä. Toisaalta näiden termien perusteellinen

merkityserojen pohdinta analyysivaiheessa nostaa mielestäni tutkimuksen luotettavuutta.

6.4 Jatkotutkimus

Jatkotutkimuksena lähtisin purkamaan englannin kielen termien collaboration sekä cooperation kautta liikunta- ja harrastuskentän yhteistyötä. Perustan tämän siihen, että kokemukseni ja saamieni tuloksien pohjalta ei ole täysin mahdollista sanoa toteutuuko Turun seudulla koulujen, liikuntatoimen ja urheiluseurojen välillä yhteistoimintaa vai yhteistyötä. Termi yhteistyö korostuu haastateltavien vastauksissa, kuten myös asettamieni haastattelukysymysten muodossa. Olisi tarpeellista saada selvyttä siihen ovatko kaikki osapuolet samalla sivulla ja jos ovat, niin millä tasolla. Onko kyseessä oikeasti yhteistyötä vai yhteistoimintaa?

Toisaalta jatkotutkimuksena olisi myös mielenkiintoista tarkastella lasten ja nuorten omia, subjektiivisia kokemuksia harrastamisesta sekä siitä miten heidän kokemuksensa mukaan koulussa kyetään ohjaamaan heitä mielenkiintoisten harrastusten pariin. Tässä tutkimuksessa mielenkiinto kohdistui alan ammattilaisten, toisin sanoen taustalla työtä tekevien sekä liikuntatapahtumia organisoivien ja järjestävien tahojen toimintaan. Heidän kokemuksensa ja näkemyksensä yhteistyön toimivuudesta ja sen siirtovaikutuksesta lasten ja nuorten liikuntakäyttäytymiseen antaa suuntaa, mutta se perustuu heidän itsensä subjektiivisiin arvioihin. Tästä syystä jatkotutkimuksen kohteena itse kohderyhmän haastattelut voisivat tuoda lisää tietoa kompleksiseen vyyhtiin, jota lasten ja nuorten liikuttamiseksi moniammatillisin yhteistyökeinoin kutsutaan.

Lähteet

- Aaltola, J. & Valli, R. (toim.)** (2010). Ikkunoita tutkimusmetodeihin II – Näkökulmia aloittelevalle tutkijalle tutkimuksen teoreettisiin lähtökohtiin ja analyysimenetelmiin. PS-Kustannus.
- Aira, A.** (2012). Toimiva yhteistyö. Työelämän vuorovaikutussuhteet, tiimit ja verkostot [Väitöskirja, Jyväskylän yliopisto]. JYX-julkaisuarkisto.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/37743/9789513947088.pdf>
- Alasuutari, P.** (2011). Laadullinen tutkimus 2.0. Vastapaino.
- Allardt, E.** (1976). Hyvinvoinnin ulottuvuuksia. Porvoo.
- Backman, J. Hyssälä, L. Kivelä, A. Norppa, L. Virta, S. & Vuolasto, J.** (2023). Kulttuurin ja liikunnan hyvinvointivaikutukset osaksi päätöksenteko- ja ohjausjärjestelmää. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2023:16. Helsinki. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-959-2>
- Bedwell, W. L., Wildman, J. L., DiazGranados, D., Salazar, M., Kramer, W. S. & Salas, E.** (2012). Collaboration at work: An integrative multilevel conceptualization. Human Resource Management Review, 22, s. 128-145. <http://dx.doi.org/10.1016/j.hrmr.2011.11.007>
- Blomqvist, M. Mononen, K. Koski, P. & Kokko, S.** (2023). Urheilu, seuraharrastaminen ja epäasiallinen kohtelu. Teoksessa S. Kokko & L. Martin (toim.), Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa: LIITU-tutkimuksen tuloksia 2022. (s. 83-92). Valtion liikuntaneuvoston julkaisuja 2023:1

Eime, R. M. & Payne, W. R. (2009). Linking participants in school-based sport programs to community clubs. *Journal of Science and Medicine in Sport*, 12, 293–299.
<https://doi.org/10.1016/j.jsams.2007.11.003>

Elo, S., Kajula, O., Tohmola, A. & Kääriäinen, M. (2022). *Laadullisen sisällönanalyysin vaiheet ja eteneminen*. *Hoitotiede*. 34 (4), 215-225.

Eskola, J., & Suoranta, J. (1998). *Johdatus laadulliseen tutkimukseen*. Vastapaino.

Haapala, H. Kantomaa, M. Rajala, K. & Tammelin, T. (2010). Liikunnan edistäminen lapsilla ja nuorilla – liikuntaan vaikuttavat tekijät ja liikuntainterventioiden vaikutukset. (Liikunnasta syrjäytyneiden lasten ja nuorten fyysinen aktivointi -hanke). Nuori Suomi ry.

Haapiainen, H. (2015). Lahden ja Heinolan alueen koulujen ja urheiluseurojen yhteistyö. [Opinnäytetyö, Haaga-Helia]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2015113018442>

Heiskanen, T., Huttunen, M. & Tuulari, J. (toim.). (2011). *Masennus*. Kariston kirjapaino Oy.

Hiitola, K. & Päckilä, S. (2018). Oulun seudun urheiluseurojen ja alakoulujen välinen yhteistyö. [pro gradu -tutkielma, Oulun yliopisto]. <http://urn.fi/URN:NBN:fi:oulu-201805312024>

Hirsjärvi, S. & Hurme, H. (2001). *Tutkimushaastattelu – Teemahaastattelun teoria ja käytäntö*. Helsinki: Yliopistopaino.

Huhtanen, K. & Itkonen, H. (2022). Julkiset palvelutuotantotehtävät suomalaisten liikuntaseurojen muodonmuutosten lähteenä. *Liikunta & Tiede* 59 (4), 91–102.

- Ibsen, B. & Levinsen, K.** (2019). Collaboration between sports clubs and public institutions. *European Journal for Sport and Society*. 16(2), 187–204.
<https://doi.org/10.1080/16138171.2019.1610619>
- Ilmanen, K.** (2017). Arvot liikuntakasvatuksessa. Teoksessa T. Jaakkola, J. Liukkonen, & A. Sääkslahti (toim.), *Liikuntapedagogiikka*. (s. 41–53). PS-kustannus.
- Isoherranen, K.** (2006). *Moniammatillinen yhteistyö*. WSOY
- Jaakkola, T. Liukkonen, J. & Sääkslahti, A. (toim.).** (2017). *Liikuntapedagogiikka*. PS-kustannus.
- Kalaja, S.** (2014). Oppilaitokset, urheiluakatemioiden ja puolustusvoimien valintoja ohjaavina järjestelminä. Teoksessa K. Mononen, O. Aarresola, P. Sarkkinen, J. Finni, S. Kalaja, A. Härkönen & M. Pirttimäki (toim.), *Tavoitteena nuoren urheilijan hyvä päivä – urheilijan polun valintavaiheen asiantuntijatyö 2014* (s. 84–86). KIHUn julkaisusarja, nro 46.
- Kaunisto, A.** (2016). *Lapsuuden ja nuoruuden liikuntaharrastuksen yhteys aikuisiän liikunta-aktiivisuuteen*. Jyväskylän yliopisto. Liikuntapedagogiikan pro gradu -tutkielma.
<https://jyx.jyu.fi/bitstream/handle/123456789/52489/URN%3aNBN%3afi%3ajyu-201612205207.pdf?sequence=1&isAllowed=y>
- Keskinen, V. & Palmroth, J.P.** (2012). *Koulujen ja palloilun lajiliittojen liikuntakasvatuksellinen yhteistyö*. [pro gradu -tutkielma, Jyväskylän yliopisto].
<http://urn.fi/URN:NBN:fi:jyu-201205041605>
- Kohonen, I., Kuula-Luumi, A. & Spoof, S-K. (toim.).** (2019). *Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakoarviointi Suomessa - Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019*. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan julkaisu 3/2019.

Kokko, S. (2017). Liikuntakasvatus organisoidussa urheilussa. Teoksessa T. Jaakkola, J. Liukkonen, & A. Sääkslahti (toim.), Liikuntapedagogiikka. (s. 114–128). PS-kustannus.

Kontio, M. (2010). Moniammatillinen yhteistyö. TUKEVA-hanke. Oulu, 2010.

Koski, P. & Mäenpää, P. (2018). Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25. Opetus- ja kulttuuriministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-575-4>

Laihiala, T. Saari, J. Simpura, J. & Uusitalo, H. (toim.). (2022). Hyvinvoinnin muutos ja pysyvyys, Allardt - hyvinvointi Suomessa 1972 ja 2017. Into kustannus Oy.

Lahti, J. (2017). Koulun liikuntakasvatuksen historia. Teoksessa T. Jaakkola, J. Liukkonen, & A. Sääkslahti (toim.), Liikuntapedagogiikka. (s. 24–40). PS-kustannus.

Lindberg, A. (toim). (2016). Ole oman elämäsi tähti – opiskelijan opas elämäntaidoista. Nytyi ry.

Martela, F. (2022). Hyvinvoinnin mittaus edellyttää hyvinvoinnin teoriaa - Erik Allardtin hyvinvoinnin ulottuvuudet päivitettyinä nykyaikaan. Yhteiskuntapolitiikka 87 (2022):5–6.

Miles, M. B. & Huberman, A.M. (1994). Qualitative data analysis. (2.ed.). California. Sage

Muhli, J. & Sorjonen, A. (2021). Urheiluseuran ja koulun järjestämä aamuharjoittelu – Rehtorien ja seuravalmentajien näkemyksiä aamuharjoittelun mahdollisuuksista ja haasteista. [pro gradu -tutkielma, Itä-Suomen yliopisto].
<http://urn.fi/urn:nbn:fi:uef-20211333>

Oja, S. (2022). Urheilun esikuvavaikutus – totta vai tarua. Liikunta & tiede 5/2022.

Olympiakomitea. (28.10.2025). Lasten ja nuorten vähäinen liikkuminen haastaa seuratoimintaa. <https://www.olympiakomitea.fi/ajankohtaista/uutiset/lasten-ja-nuorten-vahainen-liikkuminen-haastaa-seuratoimintaa/> (viitattu 25.4.2026)

Opetushallitus. MOVE! <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2022/11/Move-mittausten-2022-tulokset-Mikko-Huhtiniemi.pdf> viitattu 25.3.2023

Opetushallitus. (2014). Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet 2014. Next Print Oy. Helsinki 2016.

Opetus- ja kulttuuriministeriö. (2021). Liikkumissuositus 7–17-vuotiaille lapsille ja nuorille. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2021:19. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-263-853-3>

Ronkainen, N., Aggerholm, K., Ryba, T. & Allen-Collinson, J. (2021). Learning in sport: from life skills to existential learning. Sport, Education and Society, 26:2, 214-227. DOI:10.1080/13573322.2020.1712655

Terveiden ja hyvinvoinnin laitos. (21.9.2023). Kouluterveyskysely. <https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely>

Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi. Kustannusosakeyhtiö Tammi.

Tyler, T. M. (2011). Why People Cooperate. Princeton University Press.

Valtioneuvoston julkaisuja. (20.6.2023). Vahva ja välittävä Suomi – Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma. urn.fi/URN:ISBN:978-952-383-763-8

Valtion liikuntaneuvosto. (2025). Liikkumisen, liikunnan ja urheilun tilasto- ja ennustekatsaus. Väestön liikkuminen, liikunnan harrastaminen ja ulkoilu sekä toimintakyky. <https://www.liikuntaneuvosto.fi/wp-content/uploads/2025/12/Tilasto-ja-ennustekatsaus-Vaeston-liikkuminen-liikunta-ja-toimintakyky-1.pdf>

Vasankari, T. & Kolu, P. (toim.). (2018). Liikkumattomuuden lasku kasvaa – vähäisen fyysisen aktiivisuuden ja heikon fyysisen kunnon yhteiskunnalliset kustannukset. Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 31. 2018. <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160724/31-2018-Liikkumattomuuden%20lasku%20kasvaa.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Whitelaw, S., Baxendale, A., Bryce, C., Machardy, L., Young, I. & Witney, E. (2001). “Settings” based health promotion: a review. *Health Promotion International*, 16, 339–353. <https://doi.org/10.1093/heapro/16.4.339>

Williams, G. & Binks, A. (2024). A multiple case study evaluating how school sport partnerships can achieve impact within a competitive, external provider PE and school sport market. *International Journal of Sport Policy and Politics*. Routledge. <https://doi.org/10.1080/19406940.2025.2510914>

Wolbring, L. Ekkehard Schmidt, S. C. Niessner, C. Woll, A. & Wäsche, H. (2022). Community networks of sport and physical activity promotion: an analysis of structural properties and conditions of cooperation. *BMC Public Health*. 22. <https://doi.org/10.1186/s12889-022-14383-3>

Yle. (10.4.2026). Urheiluväki huolestui, kun lapset lopettavat harrastamisen varhain – lahtelaisseura löysi toimivan ratkaisun. <https://yle.fi/a/74-20218070> (viitattu 25.4.2026)

Liitteet

Liite 1. Haastattelurunko.

1. Yhteistyön nykytila

Millaisia yhteistyömuotoja Turun alueen alakouluilla ja urheiluseuroilla on tällä hetkellä?

2. Onnistumiset ja ongelmat

Voisitko kertoa esimerkin onnistuneesta yhteistyöhankkeesta?

Mitkä ovat mielestäsi suurimmat onnistumiset yhteistyössä?

Millaisia ongelmia olette kohdanneet yhteistyön aikana?

3. Yhteistyön kehittäminen

Miten yhteistyössä mahdollisesti ilmenneitä ongelmia voitaisiin ratkaista?

Miten yhteistyötä voitaisiin ylipäänsä kehittää eri toimijoiden kesken?

Onko jotain käytäntöjä tai malleja, joita olisi hyvä ottaa käyttöön tai ainakin kokeilla?

4. Lasten ja nuorten liikuntaharrastuneisuus ja hyvinvointi

Miten yhteistyön nähdään edistävän lasten ja nuorten liikuntaharrastuneisuutta?

Onko yhteistyöllä vaikutusta lasten ja nuorten hyvinvointiin? Jos on, millä tavoin/miten se ilmenee?

5. Eri toimijoiden näkökulmat

Millaisena koulut kokevat yhteistyön urheiluseurojen kanssa?

Millaisena urheiluseurat kokevat yhteistyön koulun kanssa?

Millaisia hyötyjä yhteistyön katsotte tuovan lapsille ja nuorille?

Millaisia hyötyjä yhteistyö mielestänne tuo kouluille ja urheiluseuroille?

6. Yhteistyön tulevaisuus

Miten näet yhteistyön kehittyvän tulevaisuudessa?

7. Muuta

Onko jotain, mitä haluaisit vielä lisätä tai korostaa yhteistyöhön liittyen?

Liite 2. Tiedote haastateltaville.

Tiedote haastateltaville

Tiedustelen halukkuuttanne osallistua haastatteluun osana pro gradu -tutkimustani. Tutkimuksessa tarkastelen Turun seudun alakoulujen ja urheiluseurojen välistä yhteistyötä. Tavoitteena on saada tietoa eri osapuolten näkemyksistä alueen yhteistyöstä, haasteista ja mahdollisuuksista. Tutkimus on ajankohtainen, sillä lasten ja nuorten fyysinen toimintakyky on laskenut ja keinoja liikunnan harrastamisen lisäämiseen on sen vuoksi tärkeää selvittää. Tutkimus tehdään osana kasvatustieteen maisteriopintoja Turun yliopiston opettajankoulutuslaitoksella, ja sitä ohjaa professori Jan Löfström. Teidät on valittu osaksi tutkimusta, sillä edustamanne organisaatio on avainasemassa, kun puhutaan lasten liikuntaharrastusten järjestämisestä. Tutkimuksen aineisto kerätään haastatteluin, jotka voidaan toteuttaa etäyhteyksin tai kasvotusten. Itse haastatteluun kuluu aikaa noin 45 minuuttia ja haastattelut on tarkoitus pitää marras- joulukuun 2024 aikana. Haastatteluiden kysymykset liittyvät alueen yhteistyön rakentumiseen ja toteuttamiseen, sekä lisäksi tarkastellaan yhteistyötä sen merkityksellisyyden kannalta. Tutkittavien arvioitu lukumäärä on tässä tutkimuksessa 4-6 henkilöä. Tutkimukseen osallistuminen on täysin vapaaehtoista. Haastatteluun osallistuvilla on oikeus keskeyttää osallistuminen syytä ilmoittamatta ja ilman kielteisiä seurauksia. Haastattelut litteroidaan ja analysoidaan toimestani. Aineistoa ei jaeta muille osapuolille. Aineisto säilytetään Turun yliopiston Seafire-pilvipalvelussa tutkimuksen ajan ja tutkimuksen valmistuttua aineisto poistetaan kokonaisuudessaan. Haastateltavat ovat tutkimuksessa anonyymejä eikä tutkimusraportissa tuoda esiin tietoja, joiden perusteella haastateltavat on mahdollista tunnistaa. Litteroidussa haastatteluaineistossa ei näy haastateltujen nimeä. Aineisto avataan raportoinnissa käyttämällä yleisiä työnimikkeitä kuten turkulaisen alakoulun rehtori/opettaja, turkulaisen urheiluseuran edustaja tai Turun kaupungin liikuntatoimen edustaja. Haastatellulla on mahdollisuus lukea ja tarkistaa haastattelunsa litteraatio mahdollisten virheiden varalta. Haastatellut saavat niin halutessaan kopion tutkimuksesta, kun yliopisto on hyväksynyt opinnäytetyön.

Annan mielelläni lisätietoja tutkimuksesta sähköpostitse tai puhelimitse.

Jos olette käytettävissä haastatteluun, pyydän teitä lähettämään asiasta viestin alla olevaan sähköpostiini tai puhelnummerooni.

Ystävällisin terveisin Antti Rinne. Turun yliopisto, Opettajankoulutuslaitos

Puh: 0405421205

Sähköposti: atrinn@utu.fi

Liite 3. Suostumuslomake.

Suostumuslomake

Pro gradu –tutkielma: Turun seudun urheiluseurojen ja alakoulujen välinen yhteistyö

Minua on pyydetty osallistumaan yllä mainittuun tieteelliseen tutkimukseen, jonka tarkoituksena on tarkastella Turun seudun urheiluseurojen ja alakoulujen välistä yhteistyötä eri organisaatioiden näkökulmista.

Olen lukenut ja ymmärtänyt saamani tutkimustiedotteen ja annan suostumukseni sen mukaiseen tutkimukseen. Olen saanut tiedotteesta riittävästi tietoa tutkimuksesta ja sen yhteydessä suoritettavasta tietojen keräämisestä, käsittelystä ja luovuttamisesta. Olen saanut riittävän vastauksen kaikkiin tutkimusta koskeviin kysymyksiini. Tiedän, että tietojani käsitellään luottamuksellisesti eikä niitä luovuteta sivullisille.

Minulla on ollut riittävästi aikaa harkita tutkimukseen osallistumista. Olen saanut riittävät tiedot tutkimuksen tarkoituksesta ja sen toteutuksesta, tutkimuksen hyödyistä ja riskeistä sekä oikeuksistani. Minua ei ole painostettu eikä houkuteltu osallistumaan tutkimukseen.

Ymmärrän, että tähän tutkimukseen osallistuminen on vapaaehtoista. Olen selvillä siitä, että minulla on oikeus kieltäytyä tutkimukseen osallistumisesta. Voin myöhemmin halutessani myös keskeyttää tutkimuksen tai peruuttaa suostumukseni milloin tahansa syytä ilmoittamatta, ilman minkäänlaisia seuraamuksia.

Olen tietoinen siitä, että mikäli keskeytän tutkimuksen tai peruutan suostumukseni, minusta keskeyttämiseen ja suostumuksen peruuttamiseen mennessä kerättyjä tietoja voidaan käyttää osana tutkimusaineistoa.

Tutkittavan allekirjoitus

Päiväys

Tutkittavan nimenselvennys